

ÅRSREDOVISNING

2021

Innehållsförteckning

1	Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)	2
1.1	IFAU:s uppgifter.....	2
1.2	Organisation.....	2
1.3	IFAU:s finansieringssituation.....	3
2	Resultatredovisning	5
2.1	Måluppfyllelse	5
2.2	Prestationsmått.....	6
2.3	Kostnader för IFAU:s samlade verksamhet.....	9
2.4	Förhållandet mellan prestationer och kostnader.....	11
2.5	En tendens till ökade styckkostnader.....	12
2.6	Prestationer och resurser per projekttyp	13
2.7	Forskning initierad till följd av coronapandemin	17
2.8	Verksamhetsområdet Arbetsmarknadspolitiska insatser	19
2.9	Verksamhetsområdet Arbetsmarknadens funktionssätt.....	25
2.10	Verksamhetsområdet Effekter av utbildningssatsningar	30
2.11	Verksamhetsområdet Socialförsäkringens arbetsmarknadseffekter ...	35
2.12	Aggregerade intäkter och kostnader inom olika verksamhetsområden	38
3	Informationsspridning	40
3.1	Publikationer i böcker och tidskrifter	41
3.2	Working Papers, rapporter och avhandlingar	42
3.3	Konferenser, workshops, seminarier, gästforskare och kurser	43
3.4	Expertutlåtanden	43
3.5	Massmedia	44
3.6	Antal sidvisningar på IFAU:s hemsidor	44
3.7	IFAU på sociala medier	45
4	Kompetensförsörjning	46
4.1	Bemanning och kompetensfördelning	46
4.2	Personalens akademiska kvalifikationer.....	47
4.3	Kompetensförändringarnas ändamålsenlighet.....	48
4.4	Sjukfrånvaro	49
4.5	Åtgärder för att minska och förebygga ohälsa.....	50
4.6	Åtgärder med anledning av coronapandemin.....	50
5	Finansiell redovisning.....	52

1 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)

IFAU är en myndighet under Arbetsmarknadsdepartementet med placering i Uppsala. IFAU bedriver forskning om arbetsmarknads-, utbildnings- och socialförsäkringsfrågor. Syftet med IFAU:s verksamhet är att skapa ett brett och högkvalitativt kunskapsunderlag inom dessa verksamhetsområden.

1.1 IFAU:s uppgifter

IFAU:s uppdrag framgår av den förordning med instruktion för IFAU som trädde i kraft den 21 februari 2012 (SFS 2012:16). Enligt förordningen ska IFAU främja, stödja och genom forskning genomföra:

- 1 uppföljning och utvärdering av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten,
- 2 studier av arbetsmarknadens funktionssätt,
- 3 utvärdering av effekterna av olika reformer och åtgärder inom utbildningsväsendet,
- 4 utvärdering av effekterna på arbetsmarknaden av åtgärder inom utbildningsväsendet,
- 5 utvärdering av socialförsäkringens effekter på arbetsmarknaden.

Med utvärdering avses både effektutvärdering och processutvärdering. IFAU ska särskilt fokusera på de samlade effekterna av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och de utbildningspolitiska reformerna samt de särskilda uppdrag som regeringen fattar beslut om inom dessa områden. I uppföljnings- och utvärderingsarbetet ska effekterna för kvinnor och män särskilt belysas.

IFAU menar att uppgifterna 3 och 4 inte kan separeras, då uppgift 4 utgör en delmängd av uppgift 3. IFAU har därför valt att behandla uppgifterna 3 och 4 som integrerade. Detta har två praktiska konsekvenser. För det första kommer de fem uppgifterna ovan att motsvaras av fyra verksamhetsområden, enligt:

- Verksamhetsområde 1: Arbetsmarknadspolitiska insatser (uppgift 1),
- Verksamhetsområde 2: Arbetsmarknadens funktionssätt (uppgift 2),
- Verksamhetsområde 3: Effekter av utbildningssatsningar (uppgift 3 och 4),
- Verksamhetsområde 4: Socialförsäkringens arbetsmarknadseffekter (uppgift 5).

Den andra praktiska konsekvensen är att IFAU:s samtliga projekt inom verksamhetsområdet Effekter av utbildningssatsningar innefattar både uppgift 3 och 4.

1.2 Organisation

IFAU leds av en generaldirektör. Vid institutet finns ett vetenskapligt råd bestående av generaldirektören, en ordförande och högst nio andra ledamöter. I ärenden om ansökningar om bidrag från myndigheten till forskning ska det vetenskapliga rådet lämna förslag till beslut. Generaldirektören får även använda det vetenskapliga

rådet som rådgivande organ i andra ärenden. Det vetenskapliga rådet omfattade 2021 åtta externa ledamöter, utöver ordföranden, samt generaldirektören.¹

Till institutet är även en referensgrupp knuten där arbetsgivar- och arbetstagar- sidan samt berörda departement och myndigheter finns representerade. Referens- gruppen ger synpunkter på verksamheten samt förslag på frågeställningar att belysa.

1.3 IFAU:s finansieringssituation

I detta avsnitt redovisas omslutningen av IFAU:s hela verksamhet under den senaste femårsperioden. Med omslutning avses samtliga intäkter, inklusive transfereringar, motsvarande resultaträkningen i kapitel 5. Till skillnad från resultaträkningen, där omslutningen har delats upp på intäkter och transfereringar, har omslutningen brutits ner på finansieringskällor i Tabell 1. För att göra de fem senaste åren jämförbara i reala termer har alla uppgifter räknats om till 2021 års priser.

De tre första posterna i Tabell 1 utgör tre typer av förvaltningsanslag. Den första posten, Anslag ap 1, utgör IFAU:s grundläggande förvaltningsanslag. År 2021 uppgick detta till 36,9 mkr, vilket var något lägre än år 2020 (37,5 mkr) men lite högre än 2019 (36,4 mkr).

De förvaltningsanslag som i Tabell 1 betecknas med Anslag ap 2 och Anslag ap 3 utgör i realiteten transfereringar. IFAU har till uppgift att dela ut dem som bidrag till externa forskare på arbetsmarknadsområdet (Anslag, ap 2) respektive på utbildningsområdet (Anslag, ap 3).

I Tabell 1 redovisas även IFAU:s användning av externa forskningsanslag, under rubriken Bidrag, netto. Av redovisningen framgår att finansiering av detta slag har varit förhållandevis stabil kring 10 mkr under de tre senaste åren men ökat betydligt i ett femårsperspektiv (över 60 procent). Även den finansiering som sker via institutets uppdragsforskning, och som ingår i posten Avgifter i Tabell 1, har ökat under de senaste åren, bortsett från en nedgång under 2021. Fördelningen mellan forskningsanslag och avgifter varierar mellan olika år. Detta har dock begränsad betydelse för IFAU:s verksamhet eftersom uppdragsforskningen bedrivs under samma premisser som forskningen i övrigt.

De tillskott till IFAU:s finansiering som forskningsanslagen och ersättningarna för uppdragsforskning utgör har stor betydelse för institutets verksamhet. Av Tabell 1 framgår att under de senaste fem åren har de sammantagna förvaltningsanslagen varit i stort sett konstanta, i fasta priser. Inte bara en utökad utan även en bibehållen storlek av institutets verksamhet är därför helt beroende av forskningsanslag och intäkter från uppdragsforskning. IFAU får dock bara tillgång till dessa finansieringskällor i hård konkurrens med forskare vid universitet och andra forskningsinstitut. De intäkter som redovisas under Bidrag, netto respektive Avgifter i Tabell 1 visar att IFAU:s forskning har kännetecknats av hög kvalitet historiskt – annars hade det inte varit möjligt att hävda sig i konkurrensen om forskningsmedel. En betydande extern finansiering finns tillgänglig även under de närmaste åren, vilket indikerar att kvaliteten i projekten är fortsatt hög.

¹ För en fullständig förteckning av ledamöterna i det vetenskapliga rådet, se kapitel 5.

Tabell 1 IFAU:s omslutning 2021–2017, mkr, 2021 års priser

	2021		2020		2019		2018		2017	
<i>Finansiering</i>	<i>mkr₂₁</i>	%	<i>mkr₂₁</i>	%	<i>mkr₂₁</i>	%	<i>mkr₂₁</i>	%	<i>mkr₂₁</i>	%
Anslag, ap 1	36,9	69,7	37,5	67,6	36,4	69,5	36,7	69,6	36,5	72,1
Anslag, ap 2	2,9	5,5	2,8	5,0	2,9	5,5	3,1	5,9	3,2	6,3
Anslag, ap 3	2,8	5,3	2,9	5,2	3,0	5,7	3,1	5,9	3,2	6,3
Summa förvaltningsanslag	42,6	80,5	43,2	77,8	42,3	80,7	42,9	81,4	42,9	84,7
Bidrag, netto	10,0	18,9	10,4	18,7	9,0	17,2	9,0	17,1	6,1	12,1
Avgifter	0,3	0,6	1,9	3,5	1,1	2,1	0,8	1,5	1,6	3,2
Ränteintäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	52,9	100,0	55,5	100,0	52,4	100,0	52,7	100,0	50,6	100,0

Not 1: Omräkning till 2021 års priser har skett med hjälp av konsumentprisindex.

Not 2: ”Anslag ap 1” avser den faktiska förbrukningen av IFAU:s förvaltningsanslag. Förvaltningsanslaget finansierar IFAU:s interna verksamhet. P g a anslagssparande kan faktisk förbrukning skilja sig från ap 1 enligt regleringsbrevet.

Not 3: ”Anslag, ap 2” och ”Anslag, ap 3” avser de faktiska förbrukningarna av de anslag som IFAU använder till att dela ut forskningsbidrag för utvärdering av arbetsmarknadspolitiska åtgärder och studier av arbetsmarknadens funktionssätt (ap 2), samt utvärdering av effekter av åtgärder inom utbildningsväsendet (ap 3). P g a anslagssparande kan de faktiskt förbrukningarna skilja sig från ap 2 och ap 3 enligt regleringsbrevet. Fr.o.m. 2019 har 0,2 mkr avräknats från respektive anslagspost och lagts till Anslag ap 1. Detta är i enlighet med IFAU:s regleringsbrev av vilket det framgår att IFAU har rätt att disponera högst 0,2 mkr av vart och ett av anslagen för att täcka administrationskostnader som är förknippade med fördelningen av bidragen.

Not 4: ”Bidrag netto” bestäms som Bidrag, brutto – Bidragstransfereringar där Bidrag brutto utgörs av periodiserade forskningsanslag som IFAU erhållit från bland andra Vetenskapsrådet, Riksbankens Jubileumsfond och Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte). Bidragstransfereringar är transfereringar av forskningsanslag från IFAU till andra forskningsinstitutioner, vilka uppkommer när forskningsanslag utöver IFAU även innefattar andra forskningsinstitut och IFAU är anslagsförvaltande myndighet. Hela forskningsanslaget förvaltas då av IFAU som överför de medel som ska bekosta de externa forskarnas verksamhet till dessas institutioner. Bidragstransfereringar har skett 2021, 2020, 2019, 2018 och 2017 med 1,5 mkr, 7,7 mkr, 6,0 mkr, 6,0 mkr, respektive 2,0 mkr i 2021 års priser.

Not 5: ”Avgifter” utgörs huvudsakligen av intäkter från uppdragsforskning. Därutöver kan posten innehålla ersättning för undervisning som IFAU-forskare genomfört inom ramen för sina anställningar.

Det kan noteras att IFAU:s omslutning under 2021 minskade med 2,6 mkr i fasta priser, jämfört med 2020, motsvarande 4,7 procent. Det förtjänar också att påpekas att de intäkter som redovisas i Tabell 1 används till mer än att finansiera IFAU:s interna verksamhet. Det beror både på att förvaltningsanslagen Anslag ap 2 och Anslag ap 3 finansierar extern forskning och på att utdelningen av forskningsbidrag även ger upphov till andra kostnader² som måste tas från IFAU:s interna verksamhet. För år 2021 uppskattas dessa kostnader till 1,6 mkr (att jämföra med 1,6 mkr 2020 och 1,5 mkr 2019). Av IFAU:s regleringsbrev för 2020 framgår att maximalt 0,4 mkr av anslagen ap 2 och ap 3 får användas för att täcka dessa administrationskostnader.³ Resterande administrationskostnader till följd av att IFAU delar ut forskningsbidrag (dvs. $1,6 - 0,4 = 1,2$ mkr) måste täckas av förvaltningsanslaget, ap 1.

Utöver Tabell 1 redovisar IFAU också omslutningen uppdelad på verksamhetsområden, se avsnitt 2.8–2.11 samt Tabell 7, 11, 15 och 19. En sammanfattande tabell för samtliga verksamhetsområden återfinns i avsnitt 2.12.

2 Resultatredovisning

Detta kapitel inleds med en redogörelse för hur IFAU har verkat för att fullgöra de uppgifter som anges i IFAU:s instruktion och regleringsbrev enligt avsnitt 1.1 ovan. I avsnitt 2.2 följer en diskussion om tänkbara prestationsmått för IFAU:s verksamhet. Kostnaderna för IFAU:s samlade verksamhet, uppdelat på direkta och indirekta kostnader, redovisas i avsnitt 2.3. Därefter redovisas hur aggregerade prestationer och kostnader relaterar till varandra för IFAU:s samlade verksamhet (avsnitt 2.4). I avsnitt 2.5 förs en diskussion om den långsiktiga utvecklingen av förhållandet mellan IFAU:s prestationer och kostnader. Avsnitt 2.6 innehåller en redovisning av prestationer och kostnader uppdelade på olika typer av projekt. I avsnitt 2.7 finns en beskrivning av genomförd IFAU-forskning som har initierats till följd av coronapandemin.

I de fyra följande avsnitten, 2.8–2.11, redovisas intäkter, kostnader samt prestationer i förhållande till kostnader för IFAU:s fyra verksamhetsområden. Vart och ett av dessa avsnitt innehåller också korta redogörelser för huvudresultaten i de projekt som under året avslutats inom respektive verksamhetsområde. En sammanställning av aggregerade intäkter och kostnader per verksamhetsområde redovisas i avsnitt 2.12.

2.1 Måluppfyllelse

IFAU har under år 2021 främjat, stött och genomfört vetenskapliga utvärderingar inom de fyra verksamhetsområden som listas i kapitel 1. Detta har skett genom

² De kostnader som uppkommer genom att IFAU delar ut forskningsbidrag uppstår bland annat till följd av utlysning av medel, bedömning av ansökningar, stöd i form datauttag ur IFAU-databasen, kvalitetssäkring, avrapportering, arkivering och informationsspridning.

³ Som framgår av not 3 till Tabell 1 har dessa 0,4 mkr från och med 2019 avräknats från anslagen ap 2 och ap 3 och förts till det grundläggande förvaltningsanslaget ap 1.

forskning och utvärderingar i form av regeringsuppdrag, egeninitierade projekt och andra uppdrag.⁴ Forskningen utanför IFAU har främjats och stötts både genom de forskningsbidrag som institutet delar ut och genom pågående forskningssamarbeten mellan IFAU och externa aktörer.

Uppgiften att belysa skillnader mellan kvinnor och män beaktas löpande i de projekt som drivs av IFAU, liksom regionala skillnader, åldersskillnader och skillnader med avseende på etnisk tillhörighet. I den mån som sådana skillnader kan påvisas redovisas detta i publikationer och (press)meddelanden.

Liksom tidigare år finns det anledning att påpeka att det (trots den registerlag för IFAU:s databaser som varit i kraft sedan 2013) finns problem som behöver lösas för att IFAU ska ha tillgång till och kunna använda registerdata på det sätt som är nödvändigt för myndighetens verksamhet – handläggningstiderna i samband med utlämnande av mikrodata för forskning behöver kortas ytterligare och tillgången till detaljerad information på individnivå behöver utökas. IFAU noterar dock att förbättringar i dessa avseenden har skett till följd av verksamheten i det användarråd för mikrodatautlämnanden för forskning som Statistiska centralbyrån (SCB) organiserade under åren 2019 och 2020, där IFAU var representerat. För en bredare diskussion av långsiktiga tendenser som har betydelse för IFAU:s måluppfyllelse, se avsnitt 2.5.

2.2 Prestationsmätt

För ett forskningsinstitut som IFAU utgör publiceringar i vetenskapliga och populärvetenskapliga tidskrifter och böcker ett mått på verksamhetens kvalitet, vilken i sin tur är avgörande både för möjligheterna att rekrytera duktiga medarbetare och för att erhålla externa forskningsmedel i konkurrens med andra. *Antalet publiceringar i vetenskapliga och populärvetenskapliga tidskrifter och böcker* utgör därför ett centralt prestationsmått i IFAU:s årsredovisning och redovisas i Tabell 2 nedan. Av redovisningen framgår att antalet sådana publikationer är betydligt högre 2021 (35) än 2020 (27) och 2019 (26), och att publiceringarna domineras av artiklar i internationella vetenskapliga tidskrifter (24), som också är större än under de två föregående åren (21). Alltför stort avseende bör dock inte fästas vid antalet artiklar enskilda år eftersom dessa delvis beror på tillfälliga variationer i handläggningstider och publiceringsprocesser.⁵

Inte bara *antalet* internationella vetenskapliga artiklar utan även *vilka* tidskrifter dessa publicerats i ger en indikation på kvaliteten i IFAU:s verksamhet. De tidskrifter som är aktuella för år 2021 listas i bokstavsordning nedan (inom parentes anges antalet publicerade artiklar i respektive tidskrift):

⁴ Andra uppdrag utgörs av uppdrag som har initierats och (i huvudsak) finansierats av andra uppdragsgivare än regeringen.

⁵ Det kan också förekomma att artiklar som publicerats ett givet år inte identifieras som publikationer samma år, och därmed inte ingår bland de redovisade publikationerna för det aktuella året. IFAU-praxis är att om artiklarna ifråga identifieras efterföljande år tas de med i redovisningen för det året. För denna årsredovisning gäller detta tre stycken artiklar publicerade i internationella vetenskapliga tidskrifter. Av de 24 vetenskapliga artiklarna som redovisas för 2021 borde alltså rätteligen 3 stycken ha ingått i årsredovisningen för 2020.

American Economic Review (1)
Covid Economics: Vetted and Real-Time Papers (1)
Economic Journal (1)
European Economic Review (1)
Industrial and Labor Relations Review (1)
International Migration (1)
Journal of Econometrics (1)
Journal of Economic History (1)
Journal of Economic Surveys (1)
Journal of Educational Research (1)
Journal of Health Economics (1)
Journal of Human Resources (2)
Journal of Political Economy (1)
Journal of Public Economics (2)
Journal of Public Economics Plus (1)
Journal of the Royal Statistical Society, Series B (1)
Journal of Statistical Planning and Inference (1)
Labour Economics (2)
Oxford Bulletin of Economics and Statistics (1)
Review of Education (1)
Scandinavian Journal of Economics (1)

Det kan noteras att *American Economic Review* är världens högst rankade nationalekonomiska tidskrift. Även *Journal of Political Economy* tillhör de fem högst rankade. Andra mycket välrenommerade tidskrifter är *Economic Journal*, *Journal of Human Resources*, *Journal of Health Economics*, *Journal of Public Economics* och *Journal of the Royal Statistical Society*. Det förtjänar också att påpekas att tidskrifterna spänner över flera discipliner – förutom nationalekonomi är även statistik, ekonomisk historia och utbildningsvetenskap representerade.

Samtidigt som publiceringar i vetenskapliga tidskrifter och böcker utgör en viktig indikator på kvaliteten i IFAU:s verksamhet har måttet en nackdel ur redovisningssynpunkt, eftersom långa publiceringstider gör att kopplingen mellan publikation ett visst år och resursförbrukningen samma år är begränsad.

Relationen mellan resurser och resultat är tydligare, om än inte heller perfekt⁶, vad avser antalet utgivna *Working Papers*, rapporter och avhandlingar på IFAU ett visst år.

Working Papers skrivs på engelska och presenterar huvuddelen av all ny forskning vid IFAU. De sprids till forskare världen över och skickas till internationella tidskrifter för bedömning inför publicering. I flertalet fall skrivs en kortare *svensk, populärvetenskaplig rapport* på samma tema. I IFAU:s rapportserie publiceras dessutom även den forskning som enbart dokumenteras på svenska.⁷ *Avhandlingarna* är sådana som delvis har finansierats av IFAU och baseras på IFAU-data.

⁶ Working Papers baseras t.ex. i allmänhet på projekt som pågår i minst två år.

⁷ Många av de rapporter som ges ut enbart på svenska fungerar som slutprodukter.

IFAU gav ut 47 Working Papers, rapporter och avhandlingar under 2021, vilket var färre än 2020 (51) och 2019 (61). Den utdragna covid-epidemin har sannolikt påverkat resultatet 2021. Pandemin har inverkat dels genom att (i) externa seminarier har ställts in och genom att (ii) IFAU ställt om delar av sitt arbete till förmån för ”covid-19”-forskning (För en diskussion av denna forskning, se avsnitt 2.7). Externa seminarier utgör en central del av IFAU:s kvalitetssäkringsprocess, och när de ställs in påverkar det den takt med vilken pågående projekt kan avslutas. Att IFAU startade upp ett stort antal ”covid-19”-projekt i syfte att möta behovet av ökad kunskap om effekterna av vidtagna åtgärder till följd av coronapandemin innebar dessutom att andra pågående projekt måste pausas, vilket kan ha påverkat den kortsiktiga publiceringstakten.⁸

IFAU:s omfattande kvalitetssäkringssystem, som bland annat innehåller ett granskningsförfarande som efterliknar det som tillämpas i samband med publicering i vetenskapliga och populärvetenskapliga tidskrifter och böcker, gör att det finns ett tydligt samband mellan antalet publicerade Working Papers ett år och antalet publiceringar i vetenskapliga tidskrifter ett par år senare.⁹

Eftersom resursåtgången i normala fall skiljer sig åt mellan Working Papers, rapporter och avhandlingar behöver detta beaktas för att möjliggöra rättvisa jämförelser av resultaten under olika år. Detta sker med hjälp av så kallade ”rapportekvivalenter”, vilket är en vägd summa av utgivna Working Papers, rapporter och avhandlingar, där dessa ges olika vikt, beroende på en uppskattning av resursåtgången för respektive sorts publikation. Working Papers tilldelas då vikten 1, medan en populärvetenskaplig sammanfattande rapport på svenska av samma forskning bara tilldelas vikten 0,1. Detta beräknas avspegla omfattningen på den arbetsinsats som krävs i förhållande till det arbete som läggs ner på motsvarande Working Paper.¹⁰ Rapporter som avser forskning som endast dokumenteras på svenska, och som alltså inte utgör sammanfattningar av ett Working Paper, tilldelas samma vikt som ett Working Paper, d.v.s. 1. Avhandlingar, slutligen, viktas med talet 2. Detta kan förefalla vara en relativt låg vikt, med tanke på att en avhandling i allmänhet innehåller 3–4 vetenskapliga uppsatser. De flesta avhandlingar som kommer ut vid IFAU ger emellertid också upphov till åtminstone ett IFAU Working Paper. En större vikt än 2 för avhandlingar skulle därför riskera att överskatta den sammanlagda betydelsen av en avhandling för institutets resultat.

Vid några tillfällen har IFAU gjort mindre avsteg från den just beskrivna tilldelningen av rapportekvivalenter till Working Papers och Rapporter. Så har skett 2021 vilket motiveras av en mycket omfattande studie av konsekvenserna av covid-19 för barn och unga med avseende på uppväxtmiljö, skolgång och framtida arbetsmarknadsinträde som omfattade ett stort antal IFAU-medarbetare (7 st). För att

⁸ Det kan noteras att ett projekt i normalfallet tar 2–3 år att slutföra och resultatet ett år kan därför spegla beslut och arbetsinsatser under lång tid.

⁹ För avhandlingar säkras kvaliteten på traditionellt sätt, genom det akademiska granskningsförfarandet.

¹⁰ Vilka vikter som ska ansättas de olika skrifterna kan självfallet inte enbart bestämmas av arbetsinsatsen. Vägningsstalen motiveras också av en strävan att göra en försiktig bedömning av verksamhetens resultat.

beakta detta har motsvarande Working Paper¹¹ och Rapport¹² tilldelats 2 respektive 0,2 rapportekvivalenter, dvs. dubbla antalet mot vad som gäller normalt. Av Tabell 2 framgår att antalet rapportekvivalenter 2021 (37,5) är på samma nivå som 2020 (37,6) men klart lägre (5,7 enheter) än 2019. Det går, som tidigare påpekats, inte att utesluta att detta är ett resultat av de omprioriteringar som skett till följd av coronapandemin.

Tabell 2 Olika resultatindikatorer för IFAU

	2021	2020	2019
Antal publikationer i vetenskapliga och populärvetenskapliga tidskrifter och böcker	35	27	26
Därav artiklar i internationella vetenskapliga tidskrifter	24	21	21
Antal utgivna Working Papers, rapporter och avhandlingar	47	51	61
Antal rapportekvivalenter – antal utgivna rapporter, Working Papers och avhandlingar, justerat för tidsåtgång och omfattning	37,5	37,6	43,2

Not: Vid beräkningen av ”rapportekvivalenter” har Working Papers (WP) vikten 1, sammanfattande rapporter av WP på svenska vikten 0,1, övriga rapporter vikten 1 och avhandlingar vikten 2, med ett undantag, se texten ovanför tabellen.

I den följande framställningen används bara antalet rapportekvivalenter som prestationsmått, eftersom detta är närmare kopplat till de under året insatta resurserna än antalet publikationer i vetenskapliga och populärvetenskapliga tidskrifter och böcker under samma period. Samtidigt tar antalet rapportekvivalenter hänsyn till genomsnittliga skillnader i tidsåtgång och omfattning mellan Working Papers, rapporter och avhandlingar, vilket den (ovägda) summan av dessas antal inte gör.

2.3 Kostnader för IFAU:s samlade verksamhet

Som mått på insatta resurser används kostnader i miljoner kr (mkr). Av Tabell 3 framgår hur IFAU:s totala kostnader fördelas på direkta och indirekta kostnader. Med direkta kostnader avses kostnader som kan hänföras till enskilda projekt, vilket utgör den minsta redovisningsenheten i IFAU:s redovisning.

Alla kostnader som inte kan kopplas direkt till ett projekt utgör indirekta kostnader. Detta innebär att en stor del av det som är IFAU:s kärnverksamhet klassificeras som indirekta kostnader. En del av dessa kan hänföras till något av IFAU:s fyra verksamhetsområden, till exempel en konferens som IFAU anordnar om, säg, utbildningsfrågor. Dessa verksamhetsområdeskostnader har stigit under de senaste åren. De hänförs till det aktuella verksamhetsområdet och fördelas sedan på de projekttyper som avser IFAU:s interna verksamhet – regeringsuppdrag, egeninitierade projekt och andra uppdrag – i förhållande till dessa projekttypers andelar av verksamhetsområdets direkta kostnader.

¹¹ Working Paper 2021:3 *Swedish children and youth during the COVID-19 pandemic*.

¹² Rapport 2021:2 *Barn och unga under coronapandemin*.

Den helt dominerande delen av de indirekta kostnaderna kan dock varken hänföras till enskilda projekt eller verksamhetsområden. Dessa indirekta kostnader fördelas först på verksamhetsområden i proportion till respektive områdes andel av de direkta kostnaderna varefter en fördelning sker på samtliga projekttyper – de tre ovannämnda samt (externa) projekt finansierade med forskningsbidrag från IFAU – där hänsyn tas till att externa projekt ställer mindre krav på administrativa resurser än interna projekt. Även bland dessa indirekta kostnader ingår sådana som avser IFAU:s kärnverksamhet, exempelvis kostnaderna för IFAU:s databaser och informationspridning, vilka båda har ökat över tid.

IFAU:s direkta och indirekta kostnader redovisas i Tabell 3.

Tabell 3 Resursåtgång, mätt som kostnader i mkr, fördelade på direkta och indirekta kostnader

	2021	2020	2019
1 Direkta kostnader	32,4	35,0	33,4
2 Indirekta kostnader	20,6	19,3	17,7
3 Totala kostnader, mkr	53,0	54,3	51,1

Not 1: Efter samråd med revisorerna har den tidigare uppdelningen av indirekta kostnader på lokalkostnader och övriga indirekta kostnader utgått fr.o.m. årsredovisning för år 2019, eftersom en sådan uppdelning inte längre framstår som ändamålsenlig.

Not 2: För år 2020 och 2019 överensstämmer inte totala kostnaderna med total omslutning enligt Tabell 1 p g g a att Tabell 1 är uttryckt i 2021 års priser medan Tabell 3 är uttryckt i löpande priser.

Not 3: För år 2021 ska totala kostnader överensstämma med total omslutning enligt Tabell 1. Att så inte är fallet beror på att kostnaderna innefattar en post på 0,2 mkr som saknar motsvarighet i Tabell 1, se Not 1 i avsnitt 5.

Av tabellen framgår att IFAU:s totala kostnader uppgick till 53 mkr under 2021, vilket var något lägre än under 2020 men knappt 2 mkr högre än under 2019. Tabell 3 visar också att direkta och de indirekta kostnaderna utvecklades i olika riktning under 2021: de direkta kostnaderna minskade med 2,6 mkr medan de indirekta kostnaderna ökade med 1,3 mkr.

Med IFAU:s kostnadsstruktur avses relationen mellan de direkta och indirekta kostnaderna. Denna presenteras i Tabell 4. Av redovisningen framgår att de indirekta kostnadernas andel successivt har ökat, från knappt 35 procent 2019 till knappt 39 procent 2020.¹³

¹³ Beräkningen av hur de indirekta kostnaderna förhåller sig till de direkta kostnaderna i Tabell 4 motiveras av att de indirekta kostnaderna, i kostnadsberäkningar vid ansökningar om forskningsanslag och i underlag för uppdragsforskning, vanligen uttrycks som påslag på de direkta kostnaderna.

Tabell 4 IFAU:s kostnadsstruktur

	2021	2020	2019
1 Direkta kostnader som andel av totala kostnader, %	61,1	64,5	65,4
2 Indirekta kostnader som andel av totala kostnader, %	38,9	35,5	34,6
3 Summa	100,0	100,0	100,0
4 Indirekta kostnader / direkta kostnader, %	63,6	55,1	53,0

I den utsträckning som de indirekta kostnaderna för de projekt som helt eller delvis finansieras med externa forskningsanslag inte täcks fullt ut av forskningsanslagen belastar dessa kostnader IFAU:s förvaltningsanslag. Det innebär att påslaget för gemensamma resurser, på i övrigt lika projekt, är lika stort oavsett om projektet (till en del) har finansierats av bidrag eller helt av institutets förvaltningsanslag.

Sedan flera år tillbaka förs en diskussion bland de stora forskningsfinansiärerna om vilka indirekta resurser de ska finansiera. I väntan på riktlinjer uppmanas de som söker forskningsanslag att redogöra för sina faktiska indirekta kostnader. IFAU följer den uppmaningen. Vissa av de forskningsinstitutioner som IFAU konkurrerar med om forskningsanslag tillämpar dock påslag för indirekta kostnader som är betydligt lägre än IFAU:s, vilket ger dem en kostnadsmässig konkurrensfördel gentemot IFAU.

Vad gäller uppdragsforskning styrs IFAU:s påslag för indirekta kostnader av det samråd om avgiftsfinansierad verksamhet som IFAU regelbundet (vart tredje år) genomför med Ekonomistyrningsverket. Utgångspunkten för samrådet är ersättningen för uppdragsforskning ska ge full kostnadstäckning.

2.4 Förhållandet mellan prestationer och kostnader

Att förbrukade resurser och prestationer (antal rapportekvivalenter) mäts på årsbasis innebär att redovisningen inte tar hänsyn till att de Working Papers, rapporter och avhandlingar som ges ut under ett år är frukten av flera års arbete. I realiteten har detta emellertid bara begränsad betydelse eftersom det, varje år, finns projekt i olika stadier av arbetsprocessen: vissa projekt har just startat medan andra har kommit en god bit på väg, är på väg att bli färdiga eller de facto har avslutats under redovisningsåret. Eftersom projekten är av ungefär samma storlek och pågår ungefär lika länge – i genomsnitt 2–3 år – kommer de kostnader som hänförs till ett verksamhetsområde under ett verksamhetsår att avspegla de resurser som i genomsnitt används för ett representativt projekt under hela dess livslängd.

Antalet rapportekvivalenter som genererats under året, institutets totala kostnader samt förbrukade resurser per prestation¹⁴ redovisas i Tabell 5.

¹⁴ D.v.s. kostnaderna dividerade med antalet rapportekvivalenter.

Tabell 5 Aggregerad resultatredovisning: kostnader (mkr) per prestation

	2021	2020	2019
Rapportekvivalenter, antal	37,5	37,6	43,2
Kostnader, mkr	53,0	54,3	51,1
Kostnad / rapportekvivalent	1,4	1,4	1,2

Not: Angående beräkningen av antal rapportekvivalenter, se not till Tabell 2.

Det bör påpekas att ”styckkostnaden”, d.v.s. kostnaden per rapportekvivalent, måste tolkas med försiktighet. Kvoten utgör bara ett enkelt nyckeltal, som kan indikera utvecklingen men inte användas för att dra mer långtgående slutsatser. För att kunna tolka nyckeltalet som ett (grovt) mått på verksamhetens produktivitet bör kostnaderna redovisas i fasta priser eftersom inflation annars leder till att produktiviteten vid senare tidpunkter underskattas.¹⁵ Även de tidpunkter vid vilka ett projekt påbörjas respektive avslutas kan skapa kortsiktiga variationer i kostnader respektive rapportekvivalenter som inte motsvaras av reella verksamhets- eller kostnadsförändringar. Med detta sagt kan vi konstatera att kostnaden per rapportekvivalent var densamma under 2021 som under 2020, men något högre än 2019.

2.5 En tendens till ökade styckkostnader

Under de senaste åren har kostnaden per rapportekvivalent ökat – sedan 2016 med 40 procent, från 1,0 till 1,4, vilket skulle kunna tolkas som att produktiviteten minskar. I det här avsnittet diskuteras några bakomliggande orsaker och hur IFAU arbetar för att hantera utvecklingen.

Ett skäl till att kostnaden per rapportekvivalent har ökat över tid är att inslaget av mer långsiktiga – och därmed mer tidskrävande – projekt har ökat.

En annan förklaring är att de metoder som används i institutets forskning tenderar att bli alltmer tids- och datakrävande. Inom verksamhetsområdet Arbetsmarknadens funktionssätt har exempelvis olika typer av omfattande empiriska nätverksanalyser, som tar lång tid även beräkningsmässigt, ökat i betydelse. Statistiska analyser som innebär jämförelser av resultat genererade med ett stort antal olika metoder, och kombinationer av dessa, har också blivit allt vanligare. Även dessa medför längre beräkningstider. Andra studier förutsätter matchning av registerdata från olika statistikansvariga myndigheter eller matchningar av register- och enkätdata. Sådana matchningar är både resurs- och tidskrävande.

Även de prövningar som görs i samband med att Statistiska centralbyrån och andra myndigheter lämnar ut data för forskningsändamål – framför allt etik- och sekretessprövningar – har blivit mer omfattande och tidsödande. Det är en generell utveckling inom samhällsvetenskaplig forskning och inget specifikt för IFAU men förändringarna har naturligtvis särskilt stor inverkan på en verksamhet som till stor

¹⁵ Det faktum att IFAU:s kostnader helt domineras av löner som i genomsnitt ökar snabbare än inflationen medför att det finns en tendens till underskattning av produktivetsindikatorn (rapportekvivalenter / kostnader) även vid låg inflation.

del bygger på omfattande datamaterial av olika slag. Både Statistiska centralbyrån och Socialstyrelsen är dock medvetna om dessa tendenser och arbetar för att förenkla och effektivisera sina rutiner för datahantering och utlämnande av data.

Forskarsamhällets granskning av forskningsresultat blir också kontinuerligt mer omfattande och successivt större krav ställs på redovisning av utnyttjade data samt möjlighet att replikera erhållna resultat. Vidare har kraven höjts på känslighetsanalyser och förståelse av mekanismer som kan förklara erhållna resultat, vilket också förlänger forskningsprojektens utsträckning i tiden. I grunden är detta en positiv utveckling eftersom det innebär att trovärdigheten och tillförlitligheten i de resultat som publiceras ökar men samtidigt medför det ökade kostnader för varje enskilt projekt.

IFAU ägnar också alltmer resurser åt aktiviteter som är viktiga för att fullgöra myndighetens uppdrag men som inte resulterar i publikationer. Det handlar både om referens- och styrgrupper, kommittéer, råd, beredningar, styrelser, utredningar och om remisshantering samt kunskaps spridning via policyorienterade seminarier och konferenser.¹⁶ Detta utgör en långsiktig trend och är inte på något sätt specifikt för år 2021.

För att i möjligaste mån upprätthålla produktiviteten trots dessa förändringar bedriver IFAU ett löpande arbete för att effektivisera verksamheten. Detta gäller såväl administrativa rutiner och samarbeten med andra organisationer som arbetsätten i kärnverksamheten.

Avslutningsvis finns det anledning att kort beröra coronapandemin. Denna har inneburit att åren 2020 och, särskilt, 2021 varit speciella för IFAU. Arbetsuppgifternas karaktär har visserligen underlättat en övergång till hemarbete i enlighet med Folkhälsomyndighetens rekommendationer och mycket av verksamheten har därför kunnat pågå som vanligt. Arbetet är dock beroende av det utbyte av idéer, reflektioner och konstruktiv kritik som är en naturlig del av varje normal arbetsdag på IFAU. Till stor del har denna del av verksamheten legat nere. Bristen på både interna och externa kontakter minskar antalet nystartade projekt. Att många externa seminarier, som utgör en central del av IFAU:s kvalitets-säkringsprocess, ställts in har inverkat negativt på den takt med vilket pågående projekt kan avslutas.¹⁷ Detta kan i sin tur påverka styckkostnaderna negativt på sikt.

2.6 Prestationer och resurser per projektyp

I Tabell 6 beskrivs IFAU:s verksamhet med utgångspunkt från de fyra olika typer av projekt som genomförs vid institutet: *Regeringsuppdrag*, *Egeninitierade projekt (interna)*, *Andra uppdrag/projekt* samt *Utdelade forskningsbidrag*. Fördelningen av olika projekt på respektive projektyp sker i samband med att projekten initieras. Verksamhetens prestationer uttrycks i termer av rapportekvivalenter medan de utnyttjade resurserna utgörs av (totala) kostnader, per projektyp.

¹⁶ För en dokumentation av dessa aktiviteter se Tabell 24 i kapitel 3.

¹⁷ Som framgår av Tabell 24, posten Antal presentationer av IFAU-anställda vid konferenser, workshops och seminarier i *andras regi*, har antalet externa seminarier minskat från 124 till 101 mellan 2020 och 2021.

Hur rapportekvivalenterna definieras framgår av avsnitt 2.2 ovan. Kostnaderna beräknas som summan av direkta kostnader och indirekta kostnader. Som nämnts i avsnitt 2.3 utgörs de direkta kostnaderna av de kostnader som kan hänföras till enskilda projekt medan alla andra kostnader definieras som indirekta kostnader, även i de fall då det handlar om kostnader som kan hänföras till IFAU:s kärnverksamhet.

Fördelningen av indirekta kostnader på projekttyp görs i flera steg. De indirekta kostnader som kan hänföras till verksamhetsområden fördelas först till dessa, varefter en fördelning sker inom verksamhetsområdena på tre av de ovannämnda projekttyperna, *Regeringsuppdrag*, *Egeninitierade projekt (interna)* och *Andra uppdrag/projekt*, i proportion till dessa projekttypers andelar av verksamhetsområdets direkta kostnader.¹⁸ Övriga indirekta kostnader fördelas först på verksamhetsområden i förhållande till verksamhetsområdenas andelar av institutets totala direkta kostnader. Därefter sker en fördelning på samtliga fyra projekttyper, dvs. *Regeringsuppdrag*, *Egeninitierade projekt (interna)*, *Andra uppdrag/projekt* samt *Utdelade forskningsbidrag*, men med hänsyn till att projekt inom projekttypen *Utdelade forskningsbidrag* ställer mindre krav på administrativa resurser än de övriga projekttyperna. Specifikt tilldelas projekt av denna typ endast hälften så höga indirekta kostnader som *Egeninitierade projekt* inom samma verksamhetsområde.

I Tabell 6 redovisas utöver antal rapportekvivalenter och (totala) kostnader per projekttyp även kostnaderna per rapportekvivalent för de två projekttyperna *Egeninitierade projekt (interna)* och *Utdelade forskningsbidrag* samt för IFAU:s hela verksamhet.

Vad gäller projekttypen *Regeringsuppdrag* visar Tabell 6 att IFAU under 2021, precis som under 2020, publicerade en rapport(-ekvivalent)¹⁹ Antalet regeringsuppdrag är generellt sett lågt vid IFAU, vilket åtminstone delvis är ett resultat av att IFAU – ofta i dialog med Regeringskansliet – försöker förutse vilka beslutsunderlag regeringen kan komma att behöva inom IFAU:s olika verksamhetsområden. Om det är möjligt – med hänsyn till exempelvis datatillgång och utvärderingsbarhet – att genomföra trovärdiga studier, initieras relevanta forskningsprojekt utan att IFAU har fått ett formellt regeringsuppdrag. Därigenom minskar behovet av formella regeringsuppdrag, samtidigt som friheten att formulera frågeställningar och göra metodval blir större än vad som annars skulle varit fallet.²⁰

Den projekttyp som genererar flest rapportekvivalenter är *Egeninitierade projekt (interna)*²¹. År 2021 var antalet rapportekvivalenter 35,5 och därmed något högre än under de två föregående åren. Styckkostnaden per rapportekvivalent 2021 upp-

¹⁸ Att projekttypen *Utdelade forskningsbidrag* inte påförs indirekta kostnader som kan hänföras till verksamhetsområden beror på att dessa kostnader generellt avser aktiviteter som endast berör IFAU-anställda och därmed inte kommer de externa forskare som finansieras med forskningsbidragen till del.

¹⁹ Rapport 2021:7 *Krom – erfarenheter från en ny matchningstjänst med fristående leverantörer inom arbetsmarknadspolitiken* respektive Rapport 2020:15 *Utrikes födda och välfärdssystemen*.

²⁰ Eftersom antalet regeringsuppdrag är begränsat är antalet rapportekvivalenter för denna projekttyp ofta noll. Detta gör att det inte är möjligt att definiera kostnaden per rapportekvivalent. Av detta skäl redovisar IFAU inte styckkostnader för projekttypen *Regeringsuppdrag*. Denna praxis introducerades i 2019 års årsredovisning, i enlighet med föreskrifter i den (då) nya årsredovisningsförordningen (ESV Cirkulär 2018:5, s. 3).

²¹ Här inkluderas även avhandlingar.

gick till 1,2 mkr och var därmed marginellt lägre än 2020 (1,3), men på samma nivå som 2019.

För projekttypen *Andra uppdrag/projekt* var antalet rapportekvivalenter noll under 2021. Kostnaderna, 0,5 mkr, låg på ungefär samma nivå som under de två föregående åren, då de uppgick till 0,2 mkr (2020) respektive 0,6 mkr (2019). Det är inte helt ovanligt med stora variationer inom denna projekttyp, eftersom dessa projekt till stor del initieras och genomförs av forskare som är affilierade med (men inte avlönas av) IFAU och vars verksamhet institutet därmed inte har något inflytande över. Att rapporterna publiceras på IFAU beror i hög utsträckning på att IFAU tillhandahållit den data som projekten baseras på och/eller att den/de aktuella forskaren/-na är affilerade med IFAU.²²

För projekttypen *Utdelade forskningsbidrag* uppgick antalet rapportekvivalenter till 1,0 år 2021, vilket är avsevärt lägre än såväl 2020 (3,1) som 2019 (8,4). Att kostnaderna samtidigt endast var obetydligt lägre 2021 än under de två föregående åren – 7,5 mkr jämfört med 8,2 mkr – resulterade i en kraftig uppgång i kostnaden per rapportekvivalent under 2021. Kortsiktiga variationer i antalet rapportekvivalenter är vanliga inom denna projekttyp eftersom IFAU som finansiär har svårt att exakt styra när projekten är färdiga för publicering i form av Working Papers och rapporter. Möjligen kan den särskilt kraftiga nedgången under de två sista åren bero på problem orsakade av coronapandemin.²³

Det kan noteras att förändringen med –3,2 rapportekvivalenter under 2021 inom projekttyperna *Andra uppdrag* och *Utdelade forskningsbidrag*, som IFAU har begränsad kontroll över, balanseras av en motsvarande uppgång på +3,1 rapportekvivalenter inom IFAU:s interna verksamhet, i form av *Egeninitierade projekt*. Detta medförde att för IFAU som helhet var antalet publicerade rapportekvivalenter oförändrat jämfört med 2020. I förhållande till 2019 är nedgången dock 5,7 rapportekvivalenter. Återigen är minskningen helt hänförlig till projekttypen *Utdelade forskningsbidrag*, där IFAU har begränsade möjligheter att styra arbetet.

²² Eftersom *Andra uppdrag/projekt* involverar forskare som inte avlönas av IFAU blir det missvisande att relatera antalet rapportekvivalenter inom denna projekttyp till motsvarande kostnader som bärs av IFAU. I enlighet med årsredovisningsförordningen redovisas styckkostnaderna därför inte heller i detta fall (jämför projekttypen *Regeringsuppdrag*) (se ESV Cirkulär 2018:5, s. 3).

²³ För att metodologiskt komplettera den kvantitativt inriktade forskning som bedrivs vid IFAU går en inte oväsentlig del av de utdelade forskningsbidragen till discipliner och forskare med en kvalitativ inriktning. Det innebär ofta observations- och intervjustudier, vilka kan ha varit svåra att genomföra under pandemin.

Tabell 6 Aggregerad resultatredovisning efter projekttyp: prestation i rapportekvivalenter per mkr respektive kostnad (mkr) per prestation

	2021	2020	2019
<i>A. Regeringsuppdrag</i>			
A.1 Rapportekvivalenter	1,0	1,0	0,0
A.2 Kostnader, mkr	1,1	3,7	1,5
<i>B. Egeninitierade projekt (interna)</i>			
B.1 Rapportekvivalenter	35,5	32,4	33,8
B.2 Kostnader, mkr	43,9	42,2	40,8
B.3 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalent	1,2	1,3	1,2
<i>C. Andra uppdrag/projekt</i>			
C.1 Rapportekvivalenter	0,0	1,1	1,0
C.2 Kostnader, mkr	0,5	0,2	0,6
<i>D. Utdelade forskningsbidrag</i>			
D.1 Rapportekvivalenter	1,0	3,1	8,4
D.2 Kostnader, mkr	7,5	8,2	8,2
D.3 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalent	7,5	2,6	1,0
<i>E. Summa</i>			
E.1 Rapportekvivalenter	37,5	37,6	43,2
E.2 Kostnader, mkr	53,0	54,3	51,1
E.3 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalent	1,4	1,4	1,2

Not 1: Angående ”Rapportekvivalenter”, se not till Tabell 2.

Not 2: *Egeninitierade projekt (interna)* omfattar interna projekt samt avhandlingsprojekt till vilka IFAU har bidragit med finansiering, handledning eller forskning (i samarbete med doktoranden).

Not 3: *Andra uppdrag/projekt* är studier som har initierats av andra än regeringen och som involverar organisationer utanför IFAU.

Not 4: I kostnaderna ingår såväl direkta som indirekta kostnader. Huvudregeln är att indirekta kostnader fördelas i proportion till direkta kostnader. Detta gäller för projektyperna *Regeringsuppdrag*, *Andra uppdrag*, samt för de två projektyperna *Egeninitierade projekt (interna)* och *Utdelade forskningsbidrag* sammantagna. Egeninitierade projekt drar betydligt mer indirekta resurser än projekt finansierade med utdelade forskningsbidrag varför indirekta kostnader för *Egeninitierade projekt (interna)* + *Utdelade forskningsbidrag* fördelats så att påslaget för indirekta kostnader blir dubbelt så stort för egeninitierade projekt som för projekt inom samma verksamhetsområde som har finansierats med utdelade bidrag.

Not 5: Relativt årsredovisningen för 2020 har en omfördelning av kostnader skett mellan projektyper för år 2020. Kostnaderna för *Regeringsuppdrag* har ökats med 1,3 mkr och kostnaden för *Egeninitierade projekt (interna)* har minskats med lika mycket. Orsaken är att det regeringsuppdrag som under 2021 dokumenterades i rapport 2021:7 *Krom – erfarenheter från en ny matchningstjänst med fristående leverantörer inom arbetsmarknadspolitiken* under 2020 felaktigt bokfördes som ett egeninitierat projekt. Korrigeringen innebär att totalkostnaden för Krom-projektet blir totalt 2.4 mkr fördelat på 1,3 mkr år 2020 och 1,1 mkr år 2021.

2.7 Forskning initierad till följd av coronapandemin

Det är angeläget att skyndsamt och omsorgsfullt analysera hur coronapandemin har påverkat de områden som IFAU:s uppdrag omfattar, dvs. arbetsmarknaden, utbildningssystemet och socialförsäkringssystemens arbetsmarknadseffekter. Forskning avseende detta har därför initierats inom alla IFAU:s områden under 2020 och 2021. Satsningarna har varit omfattande. Sammantaget rör det sig om sex olika projekt vilka under åren 2020 och 2021 givit upphov till kostnader motsvarande 6 mkr, varav 1,3 mkr år 2020 och 4,7 mkr år 2021. Till detta kommer kostnader under 2022 för pågående forskning i två av de sex projekten.

Jämfört med reguljära IFAU-projekt har de pandemiinitierade projekten varit mera koncentrerade i tiden. De fyra projekt som hittills har färdigställts har i genomsnitt färdigställts på ungefär ett år, vilket kan jämföras med 2–3 år för ett typiskt IFAU-projekt. De korta projekttiderna har delvis möjliggjorts genom samarbeten mellan (betydligt) flera forskare än i ett normalt IFAU-projekt.²⁴ En viktigare förklaring är att dock att projekten relaterade till coronapandemin har varit förhållandevis deskriptiva till sin karaktär. Detta skiljer dem från merparten av projekten vid IFAU vilka syftar till att fastställa orsakssamband och, därmed, ställer större krav på forskningsdesign och metodologi, vilket resulterar i en högre tidsåtgång.

Huvudresultat i avslutade projekt:²⁵

1. *Resultat från den första vågen av The Global Covid-19 Student Survey.* Denna studie, som har genomförts av ett mycket stort antal personer, däribland två IFAU-medarbetare, har publicerats i *Covid Economics: Vetted and Real-Time Papers*, 79, 152–217. Undersökningen som genomfördes i april 2020 omfattade 28 universitet i sju länder, däribland Sverige. Frågorna riktades till universitetsstudenter och gällde arbetsmarknad, utbildning och hälsa. Resultaten visade bland annat att var fjärde student tillhörde familjer där någon förlorat jobbet på grund av pandemin, två av fem studenter var osäkra på om de skulle återkomma till universitet på hösten och var tredje students familj hade drabbats av minst ett dödsfall till följd av covid-19.
2. *Minskad aktivitet på Platsbanken efter coronautbrottet* (Rapport 2021:1, Working Paper 2021:1)
Både antalet nyanmälda lediga jobb och de arbetssökandes aktivitet på Arbetsförmedlingens webbsida Platsbanken minskade i samband med utbrottet av covid-19. Den kraftiga minskningen i de arbetssökandes sökaktivitet kan ha inneburit att arbetsgivarna fick svårt att rekrytera trots att antalet arbetssökande ökade.

²⁴ Det gäller dock inte samtliga projekt. I tre av de sex projekten har antalet ingående forskare varit högst tre stycken, medan de övriga tre har innefattat sju eller flera forskare.

²⁵ Resultatsammanfattningarna för projekten 2, 3 och 4 finns också i avsnitten 2.8 och 2.10 och blir därmed dubbelredovisade. IFAU:s bedömning är dock att en samlad redovisning av forskningen som har initierats av coronapandemin har ett värde i sig.

3. *Risk för att coronapandemin får långsiktigt negativa konsekvenser för barn och unga* (Rapport 2021:2, Working Paper 2021:3)

Rapportens slutsatser indikerar att såväl distansundervisning som frånvaro riskerar att få påtagligt negativa effekter för barn från socioekonomiskt utsatta miljöer, samtidigt som skolfrånvaron under pandemin kan få stora samhällsekonomiska kostnader på sikt. Tidigare forskning indikerar vidare att de unga som kom ut på arbetsmarknaden under en lågkonjunktur riskerar att drabbas långsiktigt i form sämre arbetsmarknadsutfall.

4. *Arbetslösheten fördelades ojämnt under den första vågen av covid-19-pandemin* (Rapport 2021:19, Working Paper 2021:14)

Under den första pandemivågen 2020 försämrades situationen på arbetsmarknaden mest för yngre och utrikes födda. Kvinnor och män påverkades lika mycket, vilket skiljer Sverige från flera andra länder där kvinnorna påverkades mest.

2.8 Verksamhetsområdet Arbetsmarknadspolitiska insatser

Detta avsnitt inleds med en redovisning av omslutningen (uppdelad på finansieringskällor) inom verksamhetsområdet *Arbetsmarknadspolitiska insatser*. Redovisningen i Tabell 7 motsvarar redovisningen i Tabell 1 för IFAU:s verksamhet i sin helhet.²⁶ Därefter redovisas verksamhetsområdets kostnader och kostnadsstruktur i Tabell 8 och 9 (analogt med Tabell 3 och 4 för IFAU:s verksamhet som helhet). Prestationer (dvs. rapportekvivalenter) relateras till förbrukade resurser (kostnaden i mkr) efter projekttyp i Tabell 10 (analogt med Tabell 6 för IFAU:s hela verksamhet som helhet). Kapitlets sista del innehåller korta beskrivningar av huvudresultaten i de IFAU Working Papers och Rapporter som har givits ut inom verksamhetsområdet under år 2021.

Tabell 7 Omslutning på verksamhetsområdet Arbetsmarknadspolitiska insatser

	2021		2020		2019	
	<i>mkr</i>	%	<i>mkr</i>	%	<i>mkr</i>	%
Finansiering						
Anslag ap 1	10,3	74,1	10,1	72,2	10,8	66,3
Anslag ap 2	0,7	5,0	0,9	6,4	2,1	12,9
Bidrag, netto	2,6	18,7	2,9	20,7	3,3	20,2
Avgifter	0,3	2,2	0,1	0,7	0,1	0,6
Summa	13,9	100,00	14,0	100,0	16,3	100,0

Not: För förklaringar av de olika intäktskällorna, se Tabell 1.

Av Tabell 7 framgår att den totala resursanvändningen inom detta verksamhetsområde i princip var densamma 2021 som 2020, men drygt två mkr lägre än år 2019. Även när det gäller finansieringsstrukturen är åren 2021 och 2020 likartade. Den största finansieringskällan utgörs av förvaltningsanslaget, Anslag ap 1, som 2021 och 2020 svarade för 74 respektive 72 procent av finansieringen, vilket var mer än 2019, då andelen uppgick till 66 procent.

Den näst största finansieringskällan, extern finansiering i form av forskningsanslag (Bidrag, netto), har sedan 2019 stått för i runda tal en femtedel av finansieringen. I ett längre perspektiv utgör detta en kraftig ökning, eftersom IFAU ursprungligen hade svårt att få externa forskningsanslag till detta verksamhetsområde. Potentiella anslagsgivare menade att detta – IFAU:s kärnverksamhet – borde finansieras av regeringen. Parallellt med att IFAU:s arbetsfält breddades till att även omfatta utbildning och socialförsäkring, övergavs detta synsätt successivt till förmån för en behandling grundad uteslutande på kvaliteten på projekten för vilka medel söks.

Anslag ap 2 står för en mindre, och minskande, andel av den samlade finansieringen, vilket reflekterar att merparten av de bidrag som IFAU under de senaste

²⁶ Det bör dock noteras att till skillnad från Tabell 1, som är uttryckt i 2021 års priser, är Tabell 7 uttryckt i löpande priser.

åren har delat ut på arbetsmarknadsområdet har avsett studier av arbetsmarknadens funktionssätt, snarare än arbetsmarknadspolitiska insatser.

Fördelningen av använda medel på direkta och indirekta kostnader redovisas i Tabell 8. Av tabellen framgår att efter smärre förändringar i de direkta och indirekta kostnaderna låg de totala kostnaderna för 2021 på samma nivå som 2020, vilket var drygt 2 mkr lägre än 2019.

Tabell 8 Resursåtgång på verksamhetsområdet Arbetsmarknadspolitiska insatser, mätt som direkta och indirekta kostnader i mkr

	2021	2020	2019
1 Direkta kostnader, mkr	8,5	9,1	10,5
2 Indirekta kostnader, mkr	5,4	4,9	5,8
3 Totala kostnader, mkr	13,9	14,0	16,3

Av Tabell 9 framgår att de indirekta kostnadernas andel av totalkostnaderna var högre år 2021 (39 procent) än 2019 och 2020. Detta återspeglar en uppgång i IFAU:s insatser vid sidan om rent projektarbete, exempelvis i form av information och kommunikation.

Tabell 9 Kostnadsstrukturen på verksamhetsområdet Arbetsmarknadspolitiska insatser

	2021	2020	2019
1 Direkta kostnader som andel av totala kostnader, %	61,1	65,0	64,4
2 Indirekta kostnader som andel av totala kostnader, %	38,9	35,0	35,6
3 Summa	100,0	100,0	100,0
4 Indirekta kostnader / direkta kostnader, %	63,5	53,8	55,2

I Tabell 10 redovisas prestationer (i termer av rapportekvivalenter) och använda resurser (i termer av kostnader i mkr) samt ett nyckeltal som anger kostnad per prestation eller, annorlunda uttryckt, mkr per rapportekvivalent. Den nedersta sektionen av tabell 10 (E. Summa) redovisar dessa uppgifter för verksamhetsområdet Arbetsmarknadspolitiska insatser som helhet. Där framgår att antalet rapportekvivalenter ökade med drygt två enheter under 2021 jämfört med 2020, efter att ha fallit kraftigt, drygt fem enheter, mellan 2019 och 2020. Att antalet varierar år från år beror delvis på slumpmässiga variationer i hur lång tid olika forskningsprojekt tar att färdigställa, vilket kan få stort genomslag i verksamheter med den relativt begränsade omfattning som det här är frågan om.

Kostnaderna är i allmänhet mer stabila över tid än rapportekvivalenterna. Att kostnaderna var i princip oförändrade mellan 2020 och 2021 medan antalet rapportekvivalenter ökade medförde att verksamhetsområdets styckkostnader minskade från 1,5 till 1,2 mkr, vilket i sin tur var marginellt högre än 2019 (rad E3).

Sektionerna A–D i Tabell 10 visar hur prestationer (rapportekvivalenter), kostnader (mkr) samt kostnad per rapportekvivalent har utvecklats inom de olika projektyperna som verksamhetsområdet Arbetsmarknadspolitiska insatser omfattar. Av redovisningen framgår att projektypen *Egeninitierade projekt (interna)* dominerar i fråga om såväl prestationer som kostnader. Jämfört med år 2020 ökade antalet rapportekvivalenter med 3,1 enheter under 2021, samtidigt som kostnaderna var i stort sett oförändrade. Sammantagna ledde dessa förändringar till en nedgång i styckkostnaden, från 1,6 mkr per rapportekvivalent år 2020 till 1,1 mkr år 2021.

Av sektion A framgår att projektypen *Regeringsuppdrag* genererade en rapportekvivalent under 2021,²⁷ vilken föranledde kostnader på 1,1 mkr under samma år (och kostnader på 1,3 mkr under 2020, se Not 5 till Tabell 10).

För projektypen *Utdelade forskningsbidrag* visar Tabell 10 på samma nedgång i antalet rapportekvivalenter under 2021 som för hela IFAU:s verksamhet (Tabell 6). Antalet rapportekvivalenter minskade från två till noll mellan 2020 och 2021, medan kostnaderna (som löper över tid, ibland orelaterat till faktiska publiceringar) endast minskade från 1,1 till 0,9 mkr.

²⁷ Rapport 2021:7 *Krom – erfarenheter från en ny matchningstjänst med fristående leverantörer inom arbetsmarknadspolitiken*

Tabell 10 Resultatredovisning efter projekttyp: prestation i rapportekvivalenter per mkr respektive kostnad (mkr) per prestation på verksamhetsområdet Arbetsmarknadspolitiska insatser

	2021	2020	2019
<i>A. Regeringsuppdrag</i>			
A.1 Rapportekvivalenter	1,0	0,0	0,0
A.2 Kostnader, mkr	1,1	1,3	0,0
<i>B. Egeninitierade projekt (interna)</i>			
B.1 Rapportekvivalenter	10,4	7,3	12,3
B.2 Kostnader, mkr	11,4	11,6	13,6
B.3 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalent	1,1	1,6	1,1
<i>C. Andra uppdrag/projekt</i>			
C.1 Rapportekvivalenter	0,0	0,0	1,0
C.2 Kostnader, mkr	0,5	0,0	0,0
<i>D. Utdelade forskningsbidrag</i>			
D.1 Rapportekvivalenter	0,0	2,0	1,1
D.2 Kostnader, mkr	0,9	1,1	2,7
D.3 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalent	--	0,6	2,5
<i>E. Summa</i>			
E.1 Rapportekvivalenter	11,4	9,3	14,4
E.2 Kostnader, mkr	13,9	14,0	16,3
E.3 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalent	1,2	1,5	1,1

Not 1: Angående "Rapportekvivalenter", se not till Tabell 2.

Not 2: *Egeninitierade projekt (interna)* omfattar interna projekt samt avhandlingsprojekt till vilka IFAU har bidragit med finansiering, handledning eller forskning (i samarbete med doktoranden).

Not 3: *Andra uppdrag/projekt* är studier som har initierats av andra än regeringen och involverar organisationer utanför IFAU.

Not 4: I kostnaderna ingår såväl direkta som indirekta kostnader. Huvudregeln är att de indirekta kostnaderna fördelas i proportion till de direkta kostnaderna. Detta gäller för projektyperna *Regeringsuppdrag*, *Andra uppdrag*, samt för *Egeninitierade projekt (interna)* + *Utdelade forskningsbidrag*, dvs. för de två projektyperna sammantaget. Eftersom egeninitierade projekt drar betydligt mer indirekta resurser än projekt finansierade med utdelade forskningsbidrag har de indirekta kostnaderna för *Egeninitierade projekt (interna)* + *Utdelade forskningsbidrag* fördelats så att påslaget för indirekta kostnader blir dubbelt så stort för de egeninitierade projekten som för projekt som finansierats med utdelade bidrag.

Not 5: Relativt årsredovisningen för 2020 har en omfördelning av kostnader skett mellan projektyper för år 2020. Kostnaderna för *Regeringsuppdrag* har ökat med 1,3 mkr och kostnaden för *Egeninitierade projekt (interna)* har minskats med lika mycket. Orsaken är att det regeringsuppdrag som under 2021 dokumenterades i rapport 2021:7 *Krom – erfarenheter från en ny matchningstjänst med fristående leverantörer inom arbetsmarknadspolitiken* under 2020 felaktigt bokfördes som ett egeninitierat projekt. Korrigeringen innebär att totalkostnaden för Krom-projektet blir totalt 2,4 mkr fördelat på 1,3 mkr år 2020 och 1,1 mkr år 2021.

2.8.1 Huvudresultat i avslutade projekt

De 11,4 rapportekvivalenter som producerades inom verksamhetsområdet under år 2021 motsvarar 10 projekt. Här följer en kortfattad redogörelse för huvudresultaten i dessa. I rubriken anges vilken projektyp det är frågan om liksom vilken/vilka

publiceringar (rapport(er), Working Paper(s) eller avhandling(ar)) som projektet har resulterat i.

2.8.1.1 Egeninitierat projekt: Minskad aktivitet på Platsbanken efter coronautbrottet (Rapport 2021:1, Working Paper 2021:1)

Både antalet nyanmälda lediga jobb och de arbetssökandes aktivitet på Arbetsförmedlingens webbsida Platsbanken minskade i samband med utbrottet av covid-19. Den kraftiga minskningen i de arbetssökandes sökaktivitet kan ha inneburit att arbetsgivarna fick svårt att rekrytera trots att antalet arbetssökande ökade.

2.8.1.2 Egeninitierat projekt: Förändringar i a-kassan ledde till minskad social trygghet bland utrikes födda (Rapport 2021:3)

Förändringarna av arbetslöshetsförsäkringen år 2007 ledde till att många lämnade försäkringen. Framför allt fick utrikes födda arbetstagare som bott en kortare tid i Sverige ett försämrat försäkringsskydd.

2.8.1.3 Egeninitierat projekt: Sökkontrakt bra för arbetssökande med sämre förutsättningar (Working Paper 2021:4)

Arbetssökande med sämre förutsättningar får en ny anställning snabbare om de tidigt under arbetslösheten skriver under ett kontrakt som bland annat slår fast hur många jobb de ska söka. För andra grupper har en överenskommelse av denna sort bara en begränsad betydelse. Det visar resultaten från en försöksverksamhet i Tyskland.

2.8.1.4 Regeringsuppdrag: Erfarenheter från den nya matchningstjänsten Krom visar på utmaningar med reformeringen av Arbetsförmedlingen (Rapport 2021:7)

Det profileringsverktyg som ska dela in arbetssökande i tre olika grupper och som Arbetsförmedlingen använt i försöksverksamhet med den nya matchningstjänsten Kundval, rusta och matcha (Krom) behöver utvecklas. Bättre hänsyn behöver tas till hur länge de sökande varit arbetslösa. De intervjuade arbetsförmedlarna har blandade erfarenheter av Krom under 2020.

2.8.1.5 Egeninitierat projekt: Internetrekrytering ledde inte till ökad kvalitet på matchningarna mellan arbetsgivare och arbetstagare (Working Paper 2021:8)

En mer internetbaserad rekrytering påverkar inte de nyanställdas lönenivå eller anställningslängd. Däremot bidrar jobbannonser på webben till att fler (okvalificerade) söker utannonserade jobb. Forskarna jämför områden i Tyskland med och utan utbyggt höghastighetsbredband under det sena 1990-talet samt 00-talet.

2.8.1.6 Egeninitierat projekt: Flera utmaningar för snabbspåren för nyanlända med bristyrken (Rapport 2021:11)

Arbetsförmedlingens snabbspår för nyanlända med bristyrken hade flera utmaningar under de första åren de var i bruk, 2015–2017. Vid arbetsförmedlarintervjuer

framkommer det bland annat att arbetsförmedlarna upplever att viktiga insatser saknats och att tjänsteutbudet varierat stort över landet.

2.8.1.7 Egeninitierat projekt: Många unga med funktionsnedsättning varken arbetar eller studerar (Rapport 2021:12)

Ungefär var tionde svensk ungdom varken arbetar eller studerar (Uvas), vilket är avsevärt färre än genomsnittligt inom EU. Nästan en tredjedel av dem som varken arbetar eller studerar har någon form av funktionsnedsättning. De som har en funktionsnedsättning finns också kvar i gruppen Uvas under längre tid än andra unga i samma situation.

2.8.1.8 Egeninitierat projekt: Arbetsförmedlare har stor betydelse för de arbetssökandes jobbchanser (Rapport 2021:13, Working Paper 2021:9)

En skicklig arbetsförmedlare ökar den arbetssökandes chanser på arbetsmarknaden. Den arbetssökandes sannolikhet att lämna arbetslöshet inom 180 dagar ökar med cirka 3 procentenheter om den arbetssökande får en bra istället för genomsnittlig förmedlare. Det är en relativt stor effekt. Resultaten baseras på en analys av cirka 6 800 arbetsförmedlare och ca 1 600 000 arbetssökande perioden 2003–2010.

2.8.1.9 Egeninitierat projekt: Kommunala arbetsmarknadsanställningen Stockholmsjobb leder till minskat behov av försörjningsstöd (Rapport 2021:16, Working Paper 2021:12)

De arbetslösa mottagare av försörjningsstöd som haft en kommunal arbetsmarknadsanställning på en ordinarie kommunal verksamhet i Stockholm har kommit närmare arbetsmarknaden. De som istället varit på en konstruerad arbetsplats av typen Stockholmsvärdar fick i högre grad a-kassa efter åtgärdens slut.

2.8.1.10 Egeninitierat projekt: Arbetslösheten fördelades ojämnt under den första vågen av covid-19-pandemin (Rapport 2021:19, Working Paper 2021:14)

Under den första pandemivågen 2020 försämrades situationen på arbetsmarknaden mest för yngre och utrikes födda. Kvinnor och män påverkades lika mycket, vilket skiljer Sverige från flera andra länder där kvinnorna påverkades mest.

2.9 Verksamhetsområdet Arbetsmarknadens funktionssätt

Detta avsnitt inleds med en redovisning av omslutningen (uppdelad på finansieringskällor) inom verksamhetsområdet *Arbetsmarknadens funktionssätt*. Redovisningen i Tabell 11 motsvarar redovisningen i Tabell 1 för IFAU:s verksamhet i sin helhet.²⁸ Därefter redovisas verksamhetsområdets kostnader och kostnadsstruktur i Tabell 12 och 13 (analogt med Tabell 3 och 4 för IFAU:s verksamhet som helhet). Prestationer (dvs. rapportekvivalenter) relateras till förbrukade resurser (kostnaden i mkr) per projekttyp i Tabell 14 (analogt med Tabell 6 för IFAU:s hela verksamhet som helhet). Kapitlets sista del innehåller korta beskrivningar av huvudresultaten i de IFAU Working Papers, Rapporter och avhandlingar som har givits ut inom verksamhetsområdet under år 2021.

Tabell 11 Omslutning på verksamhetsområdet Arbetsmarknadens funktionssätt

	2021		2020		2019	
	<i>mkr</i>	%	<i>mkr</i>	%	<i>mkr</i>	%
<i>Finansiering</i>						
Anslag ap 1	7,6	65,0	8,9	74,2	8,4	82,4
Anslag ap 2	2,2	18,8	1,9	15,8	0,7	6,9
Bidrag, netto	1,9	16,2	1,1	9,2	1,0	9,8
Avgifter	0,0	0,0	0,1	0,8	0,1	0,9
Summa	11,7	100,0	12,0	100,0	10,2	100,0

Not: För förklaringar av de olika intäktskällorna, se Tabell 1.

Av Tabell 11 framgår att omslutningen inom verksamhetsområdet minskade marginellt under 2021 jämfört med år 2020 men låg 1,5 mkr högre än 2019. Liksom under 2020 låg omslutningen under 2021 cirka 15 procent lägre inom detta verksamhetsområde än inom området Arbetsmarknadspolitiska insatser. Vad gäller de olika finansieringskällorna kan en nedåtgående tendens i finansieringsandelen för förvaltningsanslaget Anslag ap 1 noteras: från 82,4 procent 2019 till 72,4 procent 2020 och 65,0 procent 2021. Detta är en konsekvens av en successivt ökande andel för Anslag ap 2 och, under 2021, en förhållandevis kraftig ökning i de externa forskningsanslag som IFAU-forskare lyckats attrahera till verksamhetsområdet.

Fördelningen av använda medel på direkta och indirekta kostnader redovisas i Tabell 12. Av tabellen framgår att både de direkta och indirekta kostnaderna minskade marginellt jämfört med 2020 men låg högre än motsvarande kostnader under 2019.

²⁸ Det bör dock noteras att till skillnad från Tabell 1, som är uttryckt i 2021 års priser, är Tabell 11 uttryckt i löpande priser.

Tabell 12 Resursåtgång på verksamhetsområdet Arbetsmarknadens funktionssätt, mätt som direkta och indirekta kostnader i mkr

	2021	2020	2019
1 Direkta kostnader, mkr	7,1	7,2	6,5
2 Summa indirekta kostnader	4,6	4,8	3,7
3 Totala kostnader, mkr	11,7	12,0	10,2

Av Tabell 13 framgår hur de direkta respektive indirekta kostnadernas andel av de totala kostnaderna har utvecklats under samma period. Av redovisningen framgår att den ökning i de indirekta kostnadernas andel som ägde rum mellan 2019 och 2020 ersattes av en liten minskning under 2021. En jämförelse med Tabell 4 visar vidare att kostnadsstrukturen inom verksamhetsområdet Arbetsmarknadens funktionssätt under 2021 överensstämde väl med kostnadsstrukturen för IFAU:s verksamhet i sin helhet.

Tabell 13 Kostnadsstrukturen på verksamhetsområdet Arbetsmarknadens funktionssätt

	2021	2020	2019
1 Direkta kostnader som andel av totala kostnader, %	60,7	60,0	63,7
2 Indirekta kostnader som andel av totala kostnader, %	39,3	40,0	36,3
3 Summa	100,0	100,0	100,0
4 Indirekta kostnader / direkta kostnader, %	64,8	66,7	56,9

Sektionerna A–D i Tabell 14 visar hur prestationer (i termer av rapportekvivalenter) och använda resurser (i termer av kostnader i mkr) samt ett nyckeltal som anger kostnad per prestation eller, annorlunda uttryckt, mkr per rapportekvivalent har utvecklats för de olika projekttyperna inom verksamhetsområdet. I den nedersta sektionen av tabellen (*E. Summa*) redovisas dessa uppgifter för verksamhetsområdet Arbetsmarknadens funktionssätt som helhet.

Av Tabell 14 framgår att den minskning av det totala antalet rapportekvivalenter som skedde mellan 2019 och 2020, från 12,8 till 10,6, förbyttes i en svag uppgång, till 11,3, under 2021. Eftersom kostnaderna parallellt sjönk marginellt noterades en nedgång i styckkostnaderna från 1,1 till 1,0 mkr per rapportekvivalent. Samtidigt som detta inte är någon stor förändring bör det noteras att den skedde från ett redan gott utgångsläge – styckkostnaden var redan 2020 lägre än för IFAU:s verksamhet totalt sett och differensen till fördel för området Arbetsmarknadens funktionssätt ökade ytterligare under 2021 (jfr Tabell 6).

En genomgång av utvecklingen inom de olika projekttyperna i Tabell 14 visar att antalet rapportekvivalenter inom respektive projekttyp varierar relativt kraftigt. När det gäller den största och viktigaste projekttypen, *Egeninitierade projekt*

(interna), är utvecklingen av såväl antal rapportekvivalenter som (de låga) styckkostnader emellertid relativt stabil.

Liksom för verksamhetsområdet Arbetsmarknadspolitiska insatser (Tabell 10) redovisas 0 rapportekvivalenter för projekttypen *Utdelade forskningsbidrag*. Som noterats i anslutning till Tabell 6 ovan kan denna nedgång sannolikt delvis bero på coronapandemin. Att de forskningsbidrag som har delats ut verkligen leder till publiceringsbara resultat (oavsett område) följs naturligtvis noga, men det är helt naturligt att det finns en förskjutning mellan utdelade medel och publikationer, oavsett coronapandemin.

Tabell 14 Resultatredovisning efter projekttyp: prestation i rapportekvivalenter per mkr respektive kostnad (mkr) per prestation på verksamhetsområdet Arbetsmarknadens funktionssätt

	2021	2020	2019
<i>A. Regeringsuppdrag</i>			
A.1 Rapportekvivalenter	0,0	0,0	0,0
A.2 Kostnader, mkr	0,0	0,0	0,1
<i>B. Egeninitierade projekt (interna)</i>			
B.1 Rapportekvivalenter	11,3	9,5	9,7
B.2 Kostnader, mkr	8,8	9,4	8,9
B.3 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalenter	0,8	1,0	0,9
<i>C. Andra uppdrag/projekt</i>			
C.1 Rapportekvivalenter	0,0	1,1	0,0
C.2 Kostnader, mkr	0,0	0,2	0,2
<i>D. Utdelade forskningsbidrag</i>			
D.1 Rapportekvivalenter	0,0	0,0	3,1
D.2 Kostnader, mkr	2,9	2,4	1,0
D.3 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalenter	--	--	0,3
<i>E. Summa</i>			
E.1 Rapportekvivalenter	11,3	10,6	12,8
E.2 Kostnader, mkr	11,7	12,0	10,2
E.3 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalenter	1,0	1,1	0,8

Not 1: Angående "Rapportekvivalenter", se not till Tabell 2.

Not 2: *Egeninitierade projekt (interna)* omfattar interna projekt samt avhandlingsprojekt till vilka IFAU har bidragit med finansiering, handledning eller forskning (i samarbete med doktoranden).

Not 3: *Andra uppdrag/projekt* är studier som har initierats av andra än regeringen och involverar organisationer utanför IFAU.

Not 4: I kostnaderna ingår såväl direkta som indirekta kostnader. Huvudregeln är att de indirekta kostnaderna fördelas i proportion till de direkta kostnaderna. Detta gäller för projekttyperna *Regeringsuppdrag*, *Andra uppdrag*, samt för *Egeninitierade projekt (interna)* + *Utdelade forskningsbidrag*, dvs. för de två nämnda projekttyperna sammantagna. Eftersom egeninitierade projekt drar betydligt mer indirekta resurser än projekt finansierade med utdelade forskningsbidrag har de indirekta kostnaderna för *Egeninitierade projekt (interna)* + *Utdelade forskningsbidrag* fördelats så att påslaget för indirekta kostnader blir dubbelt så stort för de egeninitierade projekten som för projekt som finansierats med utdelade bidrag.

2.9.1 Huvudresultat i avslutade projekt

De 11,3 rapportekvivalenter som producerades inom verksamhetsområdet under år 2021 motsvarar 11 projekt. Här följer en kortfattad redogörelse för huvudresultaten i dessa. I rubriken anges vilken projekttyp det är frågan om liksom vilken/vilka rapport(er), Working Paper(s) eller avhandling(ar) som projektet har resulterat i.

2.9.1.1 Egeninitierat projekt: Förbandsnedläggningar fick bestående effekter på arbetslösheten (Rapport 2021:4, Working Paper 2021:2)

De som sades upp vid förbandsnedläggningarna på 1990-talet var oftare än andra personer med likartade egenskaper arbetslösa även ett decennium senare. Särskilt hårt drabbades de anställda som på mönstrings-proven bedömts ha en lägre social kompetens.

2.9.1.2 Egeninitierat projekt: Ekonomiska kriser får långsiktiga konsekvenser (Rapport 2021:8)

1990-talskrisen och finanskrisen 2008–2010 påverkade både arbetstagarna och arbetsmarknaden under lång tid. Personer från hårdare drabbade arbetsmarknadsregioner hade lägre arbetsinkomster och var även till viss del sysselsatta i lägre grad i upp till 10–15 år efter kriserna. Lågutbildade och personer födda utanför Norden drabbades hårdast.

2.9.1.3 Egeninitierat projekt: Konkurrens mellan arbetsgivare främjar löneutvecklingen (Rapport 2021:9, Working Paper 2021:6)

När apoteksmarknaden omreglerades 2009 ökade både antalet arbetsgivare i branschen och de apoteksanställdas löner. Efter några år hade lönerna ökat med i genomsnitt 2,5 till 6 procent mer i områden där det blev stor konkurrens på arbetsmarknaden jämfört med områden där konkurrensen var låg även efter omregleringen.

2.9.1.4 Egeninitierat projekt: Den sociala rörligheten minskar i lågkonjunktur (Working Paper 2021:11)

Den ekonomiska krisen på 1990-talet och finanskrisen 2007–2008 minskade den sociala rörligheten mellan generationer. Inkomst- och utbildningssamband mellan föräldrar och barn blev starkare. Rörligheten minskade mest i de områden där konjunkturfällen var kraftigast, då unga vuxna från låginkomstfamiljer drabbades särskilt hårt i dessa områden.

2.9.1.5 Egeninitierat projekt: Effekten av ökad konkurrens från utlandet på företag och deras anställda (Working Paper 2021:13)

De anställda i svensk tillverkningsindustri ökade sin produktivitet när konkurrensen från utlandet ökade 1997–2016. En del av produktivitetsökningen ledde till lägre priser för konsumenterna. De anställdas andel av produktivitetsvinsten blev för liten för att förhindra att deras andel av produktionsvärdet minskade.

2.9.1.6 Egeninitierat projekt: Inkomstförändringar bland immigranter och infödda i Sverige 1985–2016 (Working Paper 2021:15)

Den djupa lågkonjunkturen i början av 1990-talet ökade inkomstjämligheten i Sverige, men sedan dess har inkomstskillnaderna minskat kontinuerligt. Kvinnor och invandrare har haft genomsnittligt större bidragsinkomster än andra grupper. Eftersom bidragen varierat under den studerade perioden 1985–2016 har det medfört att inkomster varierat mer i dessa grupper. Låginkomsttagare har å andra sidan haft en stark inkomstillväxt då de i högre grad blivit självförsörjande under den studerade perioden.

2.9.1.7 Egeninitierat projekt: Företagens produktivitet påverkar inkomstskillnader (Rapport 2021:22, Working Paper 2021:18)

De som jobbar på ett högproduktivt företag får i genomsnitt högre inkomst. Sambandet är särskilt tydligt för utrikes födda, men i jämförelse med inrikes födda arbetar utrikes födda oftare i lågproduktiva företag och de byter inte lika ofta till arbetsgivare med högre produktivitet. Analysen bygger på individer i åldrarna 18–65 år som jobbade på privata företag 1998–2017.

2.9.1.8 Egeninitierade projekt: Om lönebildning (Working Paper 2021:19, Working Paper, 2021:20, Working Paper 2021:21)

I tre närbesläktade projekt studeras lönebildningen. I två av projekten utvecklas Abowd, Kramarz och Margolis modell för att studera företagets betydelse för löneskillnader mellan individer. I en artikel utvecklar forskarna en teoretisk modell för hur företagen försäkrar de anställda vid produktionsförändringar.

2.9.1.9 Avhandling (del av): Effekter av ofrivillig arbetslöshet respektive varsel om uppsägning på framtida inkomster och sysselsättning (Dissertation Series 2021:1)

Denna avhandling innehåller fyra uppsatser. Två har tidigare givits ut i form av Working Paper 2020:25 och Rapport 2020:24 samt Working Paper 2021:9 och Rapport 2021:13. Av de två återstående uppsatserna utnyttjar den första en ny metod baserad på regeln om sist-in-först-ut för att skatta effekterna av ofrivillig arbetslöshet. Resultaten visar på mindre och kortvarigare effekter på framtida inkomster och sysselsättning än vad som har framkommit i tidigare analyser, vilka baserats på ofrivillig arbetslöshet på grund av massuppsägningar i samband med företagsnedläggningar. Den andra uppsatsen behandlar varsel om uppsägning och visar att tidiga varsel ökar sannolikheten att individen undviker arbetslöshet och leder till en högre lön i nästa anställning.

2.10 Verksamhetsområdet Effekter av utbildningssatsningar

Detta avsnitt inleds med en redovisning av omslutningen (uppdelad på finansieringskällor) inom verksamhetsområdet *Effekter av utbildningsinsatser*. Redovisningen i Tabell 15 motsvarar redovisningen i Tabell 1 för IFAU:s verksamhet i sin helhet.²⁹ Därefter redovisas verksamhetsområdets kostnader och kostnadsstruktur i Tabell 16 och 17 (analogt med Tabell 3 och 4 för IFAU:s verksamhet som helhet). Prestationer (dvs. rapportekvivalenter) relateras till förbrukade resurser (kostnaden i mkr) efter projekttyp i Tabell 18 (analogt med Tabell 6 för IFAU:s hela verksamhet som helhet). Kapitlets sista del innehåller korta beskrivningar av huvudresultaten i de IFAU Working Papers, Rapporter och avhandlingar som har givits ut inom verksamhetsområdet under år 2021.

Tabell 15 Omslutningen på verksamhetsområdet Effekter av utbildningssatsningar

	2021		2020		2019	
	<i>mkr</i>	%	<i>mkr</i>	%	<i>mkr</i>	%
<i>Finansiering</i>						
Anslag ap 1	13,1	72,0	13,4	67,3	13,4	67,3
Anslag ap 3	2,8	15,4	2,8	14,1	2,9	14,6
Bidrag, netto	2,3	12,6	3,6	18,1	3,5	17,6
Avgifter	0,0	0,0	0,1	0,5	0,1	0,5
Summa	18,2	100,0	19,9	100,0	19,9	100,0

Not: För förklaringar av de olika finansieringskällorna, se Tabell 1.

Tabell 15 visar att omslutningen inom verksamhetsområdet minskade något, 1,7 mkr, motsvarande drygt 9 procent, under 2021 efter att ha legat stabilt på knappt 20 mkr under två föregående åren. Minskningen beror i allt väsentligt på en nedgång i externa forskningsanslag (Bidrag, netto).

Fördelningen av använda medel på direkta och indirekta kostnader redovisas i Tabell 16. Där framgår att de direkta kostnaderna har minskat med 2,2 mkr mellan 2020 och 2021. Samtidigt ökade de indirekta kostnaderna marginellt.

Tabell 16 Resursåtgång på verksamhetsområdet Effekter av utbildningssatsningar, mätt som direkta och indirekta kostnader i mkr.

		2021	2020	2019
1	Direkta kostnader, mkr	11,0	13,2	13,3
2	Summa indirekta kostnader	7,2	6,7	6,6
3	Totala kostnader, mkr	18,2	19,9	19,9

²⁹ Det bör dock noteras att till skillnad från Tabell 1, som är uttryckt i 2021 års priser, är Tabell 7 uttryckt i löpande priser.

Av Tabell 17 framgår att detta sammantaget medförde att de indirekta kostnadernas andel av de totala kostnaderna ökade från 33,7 till 39,6 procent. Det påslag på de direkta kostnaderna som behövdes för att täcka de indirekta kostnaderna ökade med knappt 15 procentenheter, till 65,5 procent. En jämförelse med Tabell 4 visar detta påslag är något högre än för IFAU:s hela verksamhet (63,6).³⁰

Tabell 17 Kostnadsstrukturen på verksamhetsområdet Effekter av utbildningssatsningar

	2021	2020	2019
1 Direkta kostnader som andel av totala kostnader, %	60,4	66,3	66,8
2 Indirekta kostnader som andel av totala kostnader, %	39,6	33,7	33,2
3 Summa	100,0	100,0	100,00
4 Indirekta kostnader / direkta kostnader, %	65,5	50,8	49,6

Tabell 18 visar hur prestationer (i termer av rapportekvivalenter) och använda resurser (i termer av kostnader i mkr) samt det nyckeltal som anger kostnaden per prestation (eller, annorlunda uttryckt, mkr per rapportekvivalent) har utvecklats inom de olika projektyperna under de tre senaste åren. I den nedersta sektionen av tabellen (*E. Summa*) redovisas dessa uppgifter för verksamhetsområdet Effekter av utbildningssatsningar totalt sett. Där framgår att antalet rapportekvivalenter ökade något under 2021 jämfört med 2020, från 11,4 till 12,7. Kostnaderna minskade samtidigt med 1,7 mkr, från 19,9 mkr år 2020 till 18,2 mkr år 2021. Sammantaget innebar detta kostnaden per rapportekvivalent minskade med 0,3 mkr år 2021 jämfört med de två föregående åren, 1,7 till 1,4, vilket är precis under styckkostnaden för IFAU i sin helhet (Tabell 6).

Av sektion B i Tabell 18 framgår att förändringen för verksamhetsområdet i sin helhet har sin grund i en positiv utveckling inom projektypen *Egeninitierade projekt (interna)*. För denna projektyp har antalet rapportekvivalenter ökat under de tre senaste åren samtidigt som kostnaderna har minskat något. Detta har medfört att kostnaden per rapportekvivalent har minskat från 2 mkr till 1,2 mkr, dvs. med 40 procent.

Sektion D i Tabell 18 visar på en utveckling för projektypen *Utdelade forskningsbidrag* som påminner om de som ovan har noterats för verksamhetsområdena Arbetsmarknadspolitiska insatser och Arbetsmarknadens funktionssätt. Kostnaderna ligger på ungefär 4 mkr under de två senaste åren samtidigt som antalet rapportekvivalenter är (nära) 1, vilket ger styckkostnader i storleksordningen fyra gånger högre än 2019.

³⁰ En närmare granskning av kostnadsstrukturen inom verksamhetsområdet Effekter av utbildningssatsningar tyder på att en förklaring till den förändrade kostnadsstrukturen var en uppgång i de indirekta kostnader som är specifika för verksamhetsområdet. Dessa indirekta kostnader ökade från 0 år 2020 till drygt 0,8 mkr år 2021.

Tabell 18 Resultatredovisning efter projekttyp: prestation i rapportekvivalenter per mkr respektive kostnad (mkr) per prestation på verksamhetsområdet Effekter av utbildnings-satsningar

	2021	2020	2019
<i>A. Regeringsuppdrag</i>			
A.1 Rapportekvivalenter	0,0	0,0	0,0
A.2 Kostnader, mkr	0,0	0,0	0,2
<i>B. Egeninitierade projekt (interna)</i>			
B.1 Rapportekvivalenter	11,7	10,3	7,6
B.2 Kostnader, mkr	14,5	15,2	15,1
B.3 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalenter	1,2	1,5	2,0
<i>C. Andra uppdrag/projekt</i>			
C.1 Rapportekvivalenter	0,0	0,0	0,0
C.2 Kostnader, mkr	0,0	0,0	0,0
<i>D. Utdelade forskningsbidrag</i>			
D.1 Rapportekvivalenter	1,0	1,1	4,2
D.2 Kostnader, mkr	3,7	4,7	4,6
D.3 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalenter	3,7	4,3	1,1
<i>E. Summa</i>			
E.1 Rapportekvivalenter	12,7	11,4	11,8
E.2 Kostnader, mkr	18,2	19,9	19,9
E.3 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalenter	1,4	1,7	1,7

Not 1: Angående ”Rapportekvivalenter”, se not till Tabell 2.

Not 2: *Egeninitierade projekt (interna)* omfattar interna projekt samt avhandlingsprojekt till vilka IFAU har bidragit med finansiering, handledning eller forskning (i samarbete med doktoranden).

Not 3: *Andra uppdrag/projekt* är studier som har initierats av andra än regeringen och involverar organisationer utanför IFAU.

Not 4: I kostnaderna ingår såväl direkta som indirekta kostnader. Huvudregeln är att de indirekta kostnaderna fördelas i proportion till de direkta kostnaderna. Detta gäller för projektyperna *Regeringsuppdrag*, *Andra uppdrag*, samt för *Egeninitierade projekt (interna)* + *Utdelade forskningsbidrag*, dvs. för de två nämnda projektyperna sammantagna. Eftersom egeninitierade projekt drar betydligt mer indirekta resurser än projekt finansierade med utdelade forskningsbidrag har de indirekta kostnaderna för *Egeninitierade projekt (interna)* + *Utdelade forskningsbidrag* fördelats så att påslaget för indirekta kostnader blir dubbelt så stort för de egeninitierade projekten som för projekt som finansierats med utdelade bidrag.

2.10.1 Huvudresultat i avslutade projekt

De 12,7 rapportekvivalenter som producerades inom verksamhetsområdet under 2021 motsvarar 10 projekt. Här följer en kortfattad redogörelse för huvudresultaten i dessa. I rubriken anges vilken projekttyp det är frågan om liksom vilken/vilka rapport(er), Working Paper(s) eller avhandling som projektet har resulterat i.

2.10.1.1 Egeninitierat projekt: Risk för att coronapandemin får långsiktigt negativa konsekvenser för barn och unga (Rapport 2021:2, Working Paper 2021:3)

Rapportens slutsatser indikerar att såväl distansundervisning som frånvaro riskerar att få påtagligt negativa effekter för barn från socioekonomiskt utsatta miljöer, samtidigt som skolfrånvaron under pandemin kan få stora samhälls-ekonomiska kostnader på sikt. Tidigare forskning indikerar vidare att de unga som kom ut på arbetsmarknaden under en lågkonjunktur riskerar att drabbas långsiktigt i form sämre arbetsmarknadsutfall.

2.10.1.2 Egeninitierat projekt: Många olika undervisningssätt används för att främja elevers läs- och skrivutveckling (Rapport 2021:5)

Läs- och skrivundervisningen bedrivs enligt beprövade metoder och på ett likartat sätt i landets skolor. En majoritet av lärarna är nöjda med rektorns pedagogiska ledarskap, medan ungefär en fjärdedel av alla lärare menar att ledarskapet är dåligt eller mycket dåligt. Uppföljningen gjordes 2015–2018.

2.10.1.3 Egeninitierat projekt: Förlängda yrkesprogram på gymnasiet gjorde vissa barn mindre beroende v föräldrarnas arbetsgivarkontakter (Rapport 2021:6, Working Paper 2021:5)

Ungdomar som gått en tre- istället för en tvåårig yrkesutbildning på gymnasiet jobbade tidigt i karriären i mindre utsträckning på sina föräldrars arbetsplatser. Ungdomar vars föräldrar hade en eftergymnasial utbildning påverkades av yrkesutbildningens förlängning, men inte ungdomar vars föräldrar hade en grundskole- eller gymnasieutbildning.

2.10.1.4 Egeninitierat projekt: Kulturell bakgrund har betydelse för könsgapet i skolresultat (Rapport 2021:14, Working Paper 2021:10)

Skillnaden mellan pojkars och flickors skolresultat minskar när de växer upp i en miljö som premierar ambition och konkurrens. Den kulturella bakgrunden och värderingarna i föräldrarnas ursprungsländer verkar spela roll för skolresultaten. I studien jämförs barn som slutade grundskolan 1988–2017 och är födda i Sverige av föräldrar som är födda utomlands.

2.10.1.5 Utdelat forskningsbidrag: Skolnedläggningar påverkade inte studieresultaten hos elever på mottagande skolor (Rapport 2021:15)

Skolresultaten förändrades inte för de elever som redan gick på en skola som tog emot elever vars skola lagts ner. Skolornas elevsammansättning förändras dock och de mottagande skolorna fick fler utrikes födda barn än tidigare. Andelen utrikes

födda barn fortsatte sedan att öka på de mottagande skolorna. Eleverna följs fram till 2016, och de skolor som studeras lades ner under 2000–2012.

2.10.1.6 Egeninitierat projekt: Små förbättringar av skolresultaten när mellanstadieelever ges en egen dator i skolan (Rapport 2021:18)

Mellanstadieelever som får en egen dator i skolan når varken bättre eller sämre resultat i matematik och engelska än andra elever. Däremot finns det en tendens till något förbättrade skolresultat i svenska. Studien baseras på information om förekomsten av egen dator i årskurs 4–6 och resultat på nationella prov, under perioden 2009–2020, för 270 skolor och drygt 50 000 elever.

2.10.1.7 Egeninitierat projekt: Spelar det någon roll om vi ses i skolan? Om att ha skolkamrater med invandrarbakgrund (Rapport 2021:20, Working Paper 2021:16)

Elever med svensk bakgrund som gick i skolan tillsammans med elever som hade en bakgrund utanför västvärlden bildade oftare familj med personer med invandrarbakgrund. Sambandet gäller för kvinnor. Alla elever som lämnade årskurs 9 under 1991–1994 följs fram till 2016/17.

2.10.1.8 Egeninitierat projekt: Högre behörighetskrav till gymnasieskolans yrkesprogram ökade inflödet till aktivitetsersättningen (Rapport 2021:21, Working Paper 2021:17)

Skolgången förlängdes för studiesvaga elever när behörighetskraven till gymnasieskolans yrkesprogram år 2011 ökade från tre till åtta godkända grundskoleämnen. Fler elever började ett gymnasieförberedande introduktionsprogram för att komplettera betygen. Studiesvaga pojkars sannolikhet att få aktivitetsersättning ökade. Eleverna följs upp till fem år efter avslutat gymnasium. Studien baseras på registerdata för knappt 10 800 elever som gick ut från grundskolan åren 2007–2012. Elever som var behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram före 2011 men inte efter, jämförs med elever som var behöriga både före och efter 2011.

2.10.1.9 Egeninitierat projekt: Nationell satsning på matematik lyfte kunskaperna (Rapport 2021:23, Working Paper 2021:22)

Lärofortbildningen Matematiklyftet höjde låg- och mellanstadieelevers resultat i matematik. I genomsnitt höjdes betygen för en av femton elever, men svagare elever gynnades inte. Forskarna jämför skolor som deltog i satsningen 2013–2016 med utvecklingen för skolor som inte deltog. Totalt följs cirka 3 800 skolor.

2.10.1.10 Avhandling (Del av): Hur val av gymnasieprogram och examinationskrav påverkar studieresultat och övergång till arbete (Dissertation series 2021:2)

Denna avhandling innehåller tre uppsatser. En har givits ut i form av IFAU Working Paper 2021 samt IFAU Rapport 2021:21. Av de övriga två uppsatserna visar den ena att överensstämmelsen mellan elevers grundskoleresultat och val av gymnasieprogram är lägre för flickor än för pojkar och för elever vars föräldrar har högst gymnasieutbildning, jämfört med universitetsutbildning. Av resultaten framgår att

den lägre överensstämmelsen innebär högre risk för oavslutade studier och lägre framtida inkomster. Den andra uppsatsen analyserar konsekvenserna av de skärpta examinationskrav på yrkesinriktade program som infördes 2011. De höjda kraven på programmens allmänna ämnen hade inte hade några effekter. Däremot ledde skärpningarna för de yrkesspecifika ämnena till högre övergång till arbete och jobb mer i samklang med utbildningen för dem som precis klarade de skärpta kraven, jämfört med elever som hamnade just under kravgränserna.

2.11 Verksamhetsområdet Socialförsäkringens arbetsmarknads-effekter

Verksamhetsområdet *Socialförsäkringens arbetsmarknadseffekter* skiljer sig från de övriga såtillvida att IFAU inte erhåller anslag för att dela ut forskningsbidrag inom området. Projekttyperna inom verksamhetsområdet omfattar således *Regeringsuppdrag, Egeninitierade projekt (interna) samt Andra uppdrag/projekt*.

Kapitlet inleds med en redovisning av omslutningen (uppdelad på finansieringskällor) inom verksamhetsområdet Socialförsäkringens arbetsmarknadseffekter. Redovisningen i Tabell 19 motsvarar redovisningen i Tabell 1 för IFAU:s verksamhet i sin helhet.³¹ Därefter redovisas verksamhetsområdets kostnader och kostnadsstruktur i Tabell 20 och 21 (analogt med Tabell 3 och 4 för IFAU:s verksamhet som helhet). Prestationer (dvs. rapportekvivalenter) relateras till förbrukade resurser (kostnaden i mkr) efter projekttyp framgår av Tabell 22 (analogt med Tabell 6 för IFAU:s hela verksamhet som helhet). Kapitlets sista del innehåller korta beskrivningar av huvudresultaten i de projekt som har publicerats inom verksamhetsområdet under år 2021.

Tabell 19 Omslutning på verksamhetsområdet Socialförsäkringens arbetsmarknads-effekter

	2021		2020		2019	
	mkr	%	mkr	%	mkr	%
Finansiering						
Anslag Ap 1	6,0	65,2	4,4	52,4	2,9	61,7
Bidrag, netto	3,2	34,8	2,5	29,8	1,0	21,3
Avgifter	0,0	0,0	1,5	17,8	0,8	17,0
Summa	9,2	100,0	8,4	100,0	4,7	100,0

Not: För förklaringar av de olika finansieringskällorna, se Tabell 1.

I termer av omslutning är Socialförsäkringens arbetsmarknadseffekter IFAU:s minsta verksamhetsområde. Av Tabell 19 framgår dock att omslutningen har ökat de senaste åren.

Jämfört med övriga verksamhetsområdena utgör extern finansiering i form av forskningsanslag (Bidrag, netto) en större, och ökande, andel av omslutningen.

³¹ Det bör dock noteras att till skillnad från Tabell 1, som är uttryckt i 2021 års priser, är Tabell 19 uttryckt i löpande priser.

Under 2019 och 2020 bidrog även uppdragsforskning (del av Avgifter) till den externa finansieringen men så var inte fallet 2021.

Fördelningen av använda medel på direkta och indirekta kostnader redovisas i Tabell 20. Av tabellen framgår att både de direkta och indirekta kostnaderna ökade i förhållande till de två föregående åren. Ökningen var dock större för de indirekta kostnaderna, både i mkr och i relativa termer.

Tabell 20 Resursåtgång på verksamhetsområdet Socialförsäkringens arbetsmarknadseffekter, mätt som direkta och indirekta kostnader i mkr

		2021	2020	2019
1	Direkta kostnader, mkr	5,8	5,6	3,1
2	Summa indirekta kostnader	3,4	2,8	1,6
3	Totala kostnader, mkr	9,2	8,4	4,7

Av Tabell 21 framgår att de indirekta kostnadernas andel av de totala kostnaderna ökade under 2021, jämfört med de två föregående åren.

Tabell 21 Kostnadsstrukturen på verksamhetsområdet Socialförsäkringens arbetsmarknadseffekter

		2021	2020	2019
1	Direkta kostnader som andel av totala kostnader, %	63,0	66,7	66,0
2	Indirekta kostnader som andel av totala kostnader, %	37,0	33,3	34,0
3	Summa	100,0	100,0	100,0
4	Indirekta kostnader / direkta kostnader, %	58,6	50,0	51,6

Sektionerna A–D i Tabell 22 visar hur prestationer (i termer av rapportekvivalenter) och använda resurser (i termer av kostnader/mkr) samt ett nyckeltal som anger kostnad per prestation (eller, annorlunda uttryckt, mkr per rapportekvivalent) har utvecklats för de olika projekttyperna inom verksamhetsområdet. I den nedersta sektionen av tabellen (*E. Summa*) redovisas dessa uppgifter för verksamhetsområdet som helhet. Där framgår att antalet rapportekvivalenter minskade till 2,1 under 2021, från 6,3 år 2020. Samtidigt ökade kostnaderna med 0,8 mkr, vilket resulterade i styckkostnaden (mkr per rapportekvivalent) ökade.

Av Tabell 22 framgår vidare att det inte bedrevs någon verksamhet inom projekttyperna *Regeringsuppdrag* och *Andra uppdrag* under 2021, vilket inte är något ovanligt.

Eftersom IFAU inte fördelar några forskningsbidrag inom socialförsäkringsområdet, innebär avsaknaden av aktivitet inom projekttyperna *Regeringsuppdrag* och *Andra uppdrag* år 2021 att kommentarerna ovan rörande kostnader och rapport-

ekvivalenter för hela verksamhetsområdet även gäller projekttypen *Egeninitierade projekt (interna)*. Till de redan gjorda anmärkningarna kan tilläggas att ökningen i styckkostnaden har skett från en låg nivå, att tillfälliga variationer får stort genomslag och att detta verksamhetsområde expanderat mycket kraftigt under de senaste tre åren, vilket tydligt framgår av utvecklingen av totalkostnaderna i Tabell 22. Under en sådan expansionsfas initieras många nya projekt som dock tar ett antal år att slutföra vilket medför att förändringen i antal rapportekvivalenter inte kan hålla takt med kostnadsökningen.

Tabell 22 Resultatredovisning efter projekttyp: prestation i rapportekvivalenter per mkr respektive kostnad (mkr) per prestation på verksamhetsområdet Socialförsäkringens arbetsmarknadseffekter

	2021	2020	2019
A. Regeringsuppdrag			
A.1 Rapportekvivalenter	0,0	1,0	0,0
A.2 Kostnader, mkr	0,0	2,4	1,1
B. Egeninitierade projekt (interna)			
B.1 Rapportekvivalenter	2,1	5,3	4,2
B.2 Kostnader, mkr	9,2	6,0	3,2
B.3 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalent	4,4	1,1	0,8
C. Andra uppdrag/projekt			
C.1 Rapportekvivalenter	0,0	0,0	0,0
C.2 Kostnader, mkr	0,0	0,0	0,4
D. Summa			
D.1 Rapportekvivalenter	2,1	6,3	4,2
D.2 Kostnader, mkr	9,2	8,4	4,7
D.3 Kostnad / prestation: mkr / rapportekvivalent	4,4	1,3	1,1

Not 1: Angående "Rapportekvivalenter", se not till Tabell 2.

Not 2: *Egeninitierade projekt (interna)* omfattar interna projekt samt avhandlingsprojekt till vilka IFAU har bidragit med finansiering, handledning eller forskning (i samarbete med doktoranden).

Not 3: *Andra uppdrag/projekt* är studier som har initierats av andra än regeringen och involverar organisationer utanför IFAU.

Not 4: I kostnaderna ingår såväl direkta som indirekta kostnader. De indirekta kostnaderna fördelas i proportion till de direkta kostnaderna.

2.11.1 Huvudresultat i avslutade projekt

De 2,1 rapportekvivalenter som producerades inom verksamhetsområdet under år 2021 motsvarar 2 projekt. Här följer en kortfattad redogörelse för huvudresultaten i dessa. I rubriken anges vilken projekttyp det är frågan om liksom vilken/vilka publiceringar (rapport(er), Working Paper(s)) som projektet har resulterat i.

2.11.1.1 Egeninitierat projekt: Lägre pensioner leder inte till att pensionärer återgår i arbete (Rapport 2021:10, Working Paper 2021:7)

Pensionerade i åldrarna 65–74 år började inte jobba mer när pensionen blev lägre under 2010–2018. Sänkningen påverkade inte heller pensionärernas hälsa. Resultatet baseras på en jämförelse mellan personer som hade nästan lika stor pension innan men olika stor efter den sänkning som skedde då den så kallade pensionsbromsen aktiverades.

2.11.1.2 Egeninitierat projekt: Kvinnors hälsa, sjukfrånvaro och inkomster efter att de fått barn (Rapport 2021:17)

En tvärvetenskaplig litteraturgenomgång visar att kvinnors löner och inkomster halkar efter mäns sedan de fått barn. För en mindre grupp av socioekonomiskt svagare kvinnor kan sämre hälsa efter graviditet och förlossning vara en delförklaring till detta utfall.

2.12 Aggregerade intäkter och kostnader inom olika verksamhetsområden

I Tabell 23 återfinns en översiktlig bild av intäkter och kostnader för IFAU:s fyra verksamhetsområden. Intäkter och kostnader är uppdelade på två huvudkategorier vardera.

Det första intäktsslaget, *Intäkter av anslag*, utgör summan av intäkter från Anslag ap 1, Anslag ap 2 och Anslag ap 3. Det andra intäktsslaget, *Andra intäkter än anslag*, utgör summan av intäkter i form av forskningsanslag respektive ersättning för uppdragsforskning.

Uppgifterna om Intäkter av anslag och Andra intäkter än anslag per verksamhetsområde har hämtats från Tabell 7, 11, 15 och 19. Notera att uppgifterna i Tabell 23 överensstämmer med Tabell 1 för år 2021 men inte för 2020 och 2019, eftersom uppgifterna i Tabell 1 är uttryckta i 2021 års priser medan uppgifterna i Tabell 23 är uttryckta i löpande priser. Totalerna för 2019 och 2020 stämmer dock med Tabell 1 i årsredovisningarna för 2019 respektive 2020.

Definitionen av kostnadsslagen i Tabell 23 (dvs. direkta samt indirekta kostnader) förklaras i avsnitt 2.3 och 2.6. Kostnadsuppgifterna är hämtade från Tabell 8, 12, 16 och 20. Totalerna i Tabell 23 motsvarar uppgifterna i Tabell 3.

Av Tabell 23 framgår att variationen i omslutningen över tid har varit liten för alla verksamhetsområden utom Socialförsäkringens arbetsmarknadseffekter, där omslutningen har ökat kraftigt mellan 2019 och 2021, från 4,7 mkr till 9,2 mkr, dvs. nästan fördubblats.

Tabell 23 Intäkter och kostnader fördelade på verksamhetsområden, mkr

	2021	2020	2019
Arbetsmarknadspolitiska insatser			
Intäkter av anslag	11,0	11,0	12,9
Andra intäkter än anslag	2,9	3,0	3,4
<i>Summa intäkter</i>	<i>13,9</i>	<i>14,0</i>	<i>16,3</i>
Direkta kostnader	8,5	9,0	10,5
Indirekta kostnader	5,4	5,0	5,8
<i>Summa kostnader</i>	<i>13,9</i>	<i>14,0</i>	<i>16,3</i>
Arbetsmarknadens funktionssätt			
Intäkter av anslag	9,8	10,8	9,1
Andra intäkter än anslag	1,9	1,2	1,1
<i>Summa intäkter</i>	<i>11,7</i>	<i>12,0</i>	<i>10,2</i>
Direkta kostnader	7,1	7,2	6,5
Indirekta kostnader	4,6	4,8	3,7
<i>Summa kostnader</i>	<i>11,7</i>	<i>12,0</i>	<i>10,2</i>
Effekter av utbildningssatsningar			
Intäkter av anslag	15,9	16,2	16,3
Andra intäkter än anslag	2,3	3,7	3,6
<i>Summa intäkter</i>	<i>18,2</i>	<i>19,9</i>	<i>19,9</i>
Direkta kostnader	11,0	13,2	13,3
Indirekta kostnader	7,2	6,7	6,6
<i>Summa kostnader</i>	<i>18,2</i>	<i>19,9</i>	<i>19,9</i>
Socialförsäkringens arbetsmarknadseffekter			
Intäkter av anslag	6,0	4,4	2,9
Andra intäkter än anslag	3,2	4,0	1,8
<i>Summa intäkter</i>	<i>9,2</i>	<i>8,4</i>	<i>4,7</i>
Direkta kostnader	5,8	5,6	3,1
Indirekta kostnader	3,4	2,8	1,6
<i>Summa kostnader</i>	<i>9,2</i>	<i>8,4</i>	<i>4,7</i>
Totalt			
Intäkter av anslag	42,7	42,4	41,2
Andra intäkter än anslag	10,3	11,9	9,9
<i>Summa intäkter</i>	<i>53,0</i>	<i>54,3</i>	<i>51,1</i>
Direkta kostnader	32,4	35,0	33,4
Indirekta kostnader	20,6	19,3	17,7
<i>Summa kostnader</i>	<i>53,0</i>	<i>54,3</i>	<i>51,1</i>

Not: För åren 2020 och 2019 överensstämmer inte Totala intäkter av anslag och Andra intäkter än anslag med motsvarande uppgifter i Tabell 1, p.g.a. att uppgifterna i Tabell 1 är i 2020 års priser medan uppgifterna i denna tabell är uttryckta i löpande priser.

3 Informations-spridning

Av IFAU:s instruktion framgår att IFAU ska sprida information om resultaten av institutets utvärderingar och studier till andra myndigheter och intressenter. Uppgiften är en integrerad del av IFAU:s verksamhet, vilket innebär att informations-spridningens intäkter och kostnader utgör en del av redovisningen i kapitel 1 och 2 ovan. I det här kapitlet beskrivs målgrupperna för IFAU:s informations-spridning, kanalerna för att nå dessa grupper samt ett tjugotal olika indikatorer på informations-spridningen.

IFAU har identifierat följande målgrupper för resultat-spridningen: forskare, politiska beslutsfattare, tjänstemän på myndigheter och departement samt ”policy-professionella” (t.ex. fack, arbetsgivarrepresentanter, think tanks och andra intresseorganisationer), praktiker som kan ha intresse av IFAU:s resultat i sin dagliga gärning såsom exempelvis arbetsförmedlare, lärare och utbildningsanordnare liksom anställda vid Försäkringskassan, samt konsumenter av dagspress och andra media som är intresserade av IFAU:s verksamhetsområden.

För att nå dessa målgrupper arbetar IFAU för att: sprida rapporter och publicera vetenskapliga artiklar; delta i vetenskapliga konferenser, workshops och seminarier (på IFAU och vid andra institutioner); skapa internationella nätverk via utländska gästforskare; genomföra kurser för forskare och andra intressenter; delta i expertorgan, kommittéer, referensgrupper etc.; svara på remisser; delta i konferenser och seminarier för en bredare publik; författa populärvetenskapliga artiklar; presentera korta sammanfattningar av de populärvetenskapliga artiklarna till bland annat pressen; stå till förfogande för att svara på frågor som kan belysas av IFAU:s forskning; ha en väl fungerande hemsida och att nyttja sociala medier.

I Tabell 24 redovisas olika indikatorer på IFAU:s informations-spridning. Tabellen är delvis en upprepning av Tabell 2, då de två första sektionerna i Tabell 24 delvis återfinns i Tabell 2. De olika sektionerna i Tabell 24 och de indikatorer som tas upp under dem diskuteras i avsnitt 3.1–3.7 nedan.

Tabell 24 Indikatorer på IFAU:s informationsspridning

	2021	2020	2019
Publikationer i böcker och tidskrifter			
Artiklar i internationella vetenskapliga tidskrifter	24	21	21
Böcker och bokkapitel	5	4	3
Artiklar i populärvetenskapliga tidskrifter	6	5	1
Working papers rapporter och avhandlingar			
Antal utgivna Working papers	22	26	28
Antal nedladdningar av Working Papers internationellt (RePEc)	1042	1348	1703
Antal utgivna rapporter	23	24	31
Antal utgivna avhandlingar	2	1	2
Antal nedladdade WP, rapporter och avhandlingar från IFAU:s hemsida	132 852 ³²	133 927	117 360
Konferenser, workshops, seminarier och kurser			
Antal konferenser och workshops i IFAU:s regi	3	2	5
Antal seminarier i IFAU:s regi	33	36	37
Antal kurser i IFAU:s regi	0	0	0
Antal gästforskare vid IFAU	0	4	3
Antal presentationer av IFAU-anställda vid konferenser, workshops och seminarier i <i>andras regi</i>	101	124	126
Expertutlåtanden			
Antal remissvar	29	28	16
Deltagande i referens- och styrgrupper, kommittéer, råd, beredningar, styrelser, beslutande organ, expertgrupper och utredningar, antal tillfällen	126	156	123
Deltagande i Vetenskapsrådets <i>Expertsvar</i> , antal tillfällen	14	15	19
Massmedia			
Antal notiser i massmedia	1109	630	780
Antal sidvisningar på IFAU:s hemsidor			
Antal sidvisningar på IFAU:s svenska hemsida	(331 200)	453 275	418 581
Antal sidvisningar på IFAU:s eng3lska hemsida	(23 573)	35 960	37 120
Sociala medier, antal omnämnan			
Twitter	905	788	858
Facebook	50	40	64
Bloggar	35	59	61

3.1 Publikationer i böcker och tidskrifter

Publiceringar i vetenskapliga och populärvetenskapliga tidskrifter och böcker är ett mått på verksamhetens kvalitet, och påverkar både IFAU:s rekryteringsmöjligheter och sannolikheten att erhålla externa forskningsmedel i konkurrens med andra. Det är orsaken till att Tabell 24 inleds med en redogörelse för *Publikationer i böcker och tidskrifter* som inkluderar mått på just detta.

Av Tabell 24 framgår att IFAU:s verksamhet gav upphov till totalt 24 *artiklar i internationella vetenskapliga tidskrifter* under år 2021, vilket är mer än de två

³² Skattning baserad på det genomsnittliga antalet nerladdningar per månad under de fem första månaderna av 2021, som var 11 071 nerladdningar.

föregående åren. Dessa publikationer utgör det slutliga målet för stora delar av IFAU:s kärnverksamhet. I avsnitt 2.2 ovan redovisas i vilka tidskrifter publiceringarna har skett, åtföljt av en diskussion om tidskrifternas kvalitet och bredd, i fråga om disciplintillhörighet.

Av Tabell 24 framgår vidare antalet slutliga publikationer i form av *böcker eller bokkapitel*. Här kan såväl vetenskapliga som populärvetenskapliga bidrag ingå. Under 2021 publicerades fem sådana bidrag, vilket var fler än såväl 2020 (fyra) som 2019 (tre).

På den sista raden under slutliga publikationer i Tabell 24 redovisas antalet *artiklar publicerade i populärvetenskapliga tidskrifter*. Även dessa ökade i antal jämfört med de två föregående åren.

3.2 Working Papers, rapporter och avhandlingar

IFAU ger ut *Working Papers, rapporter och avhandlingar*. I den engelska Working Paper-serien publiceras huvuddelen av all ny forskning vid IFAU, vilken sedan sprids till forskare världen över. För flertalet Working Papers utges också en förkortad populärvetenskaplig version på svenska i IFAU:s rapportserie. I rapportserien publiceras även den forskning som enbart skrivs på svenska. De avhandlingar som ges ut av IFAU är sådana som delvis har finansierats av IFAU.

För att kvalitetssäkra forskningsresultaten och göra dem kända presenteras resultaten i regel alltid på ett seminarium vid IFAU och ofta i en annan akademisk miljö. Dessutom presenteras resultaten ofta vid seminarier på berörda departement eller i andra sammanhang när de väl publicerats. Resultaten sammanfattas som regel både i ett pressmeddelande och i form av en tvåsidig sammanfattning (*Rapporten i korthet*) som skickas ut via en prenumerationslista. Alla publikationer, pressmeddelanden och Rapporter i korthet finns på IFAU:s hemsida och kan laddas ner gratis.

Tabell 24 visar att *antalet utgivna Working Papers* uppgick till 22 stycken under 2021 vilket var något lägre än under 2020 (26) och 2019 (28). Som diskuteras i avsnitt 2.5, kan nedgången delvis hänga ihop med coronapandemin. Som en indikation på spridningen av Working Papers redovisas också *antalet internationella nedladdningar av IFAU Working Papers (RePEc)*³³. Antalet sådana nerladdningar har succesivt sjunkit under de tre senaste åren från drygt 1 700 år 2019 till drygt 1 000 år 2021. Delvis torde denna nedgång bero på att internationella nerladdningar ersätts av nerladdningar direkt från IFAU:s hemsida. Motsvarande indikator i Tabell 24, *Antalet nedladdningar av Working Papers, Rapporter och avhandlingar direkt från IFAU:s hemsida* har för 2021 uppskattats till knappt 133 000 vilket var i stort sett samma antal som under 2020 (knappt 134 000).

Antalet utgivna rapporter uppgick till 23 under 2021 vilket var nästan lika högt som under 2020 (24) men betydligt lägre än 2019 (31), då antalet var högre än

³³ Notera att detta mäter antalet nedladdningar som registreras i RePEc. Om nedladdningarna sker direkt från IFAU:s hemsida registreras inte dessa här.

någonsin tidigare. Under 2021 gavs två *avhandlingar* ut vid IFAU, vilket var dubbelt så många som 2020 och lika många som 2019.³⁴

3.3 Konferenser, workshops, seminarier, gästforskare och kurser

Konferenser, workshops, seminarier och kurser är, tillsammans med besök av *gästforskare*, viktiga kanaler för kontakt med forskare och andra intresserade aktörer. Trots coronapandemin har verksamhet av detta slag kunnat upprätthållas även under 2021, tack vare att mycket har kunnat genomföras digitalt.

Av Tabell 24 framgår dock att *antalet workshops och konferenser i IFAU:s regi* var lägre under 2021 (3) och 2020 (2) än under 2019 (5). IFAU genomförde, i likhet med de två föregående åren, inte heller några *kurser* under 2021. I båda fallen påverkar coronapandemin utfallet.

Antalet seminarier minskade marginellt 2021 (33) jämfört med 2020 (36) och 2019 (37). Att antalet seminarier har kunnat hållas på nästan samma nivå som före pandemin beror på att de har kunnat genomföras via Zoom.

Gästforskare är ett viktigt och uppskattat inslag i institutets verksamhet. Besöken innebär inte bara en möjlighet att informera de gästande forskarna om IFAU:s verksamhet utan är även en förutsättning för att IFAU:s forskare, utredare och, inte minst, doktorander ska kunna tillägna sig de senaste metoderna och resultaten inom institutets verksamhetsområden. Under coronapandemin har dock gästforskarbesök av naturliga skäl inte varit möjliga att arrangera. Av Tabell 24 framgår också att antalet gästforskare var 0 under 2021. De fyra gästforskarbesök som ägde rum under 2020 genomfördes under årets första månader, innan coronapandemin påverkade verksamheten.³⁵

Att *IFAU-anställda presenterar IFAU:s forskning och verksamhet externt, i andras regi*, är också en väsentlig del av informationsspridningen. Det kan röra sig om presentationer i samband med deltagande i konferenser och workshops eller att IFAU-forskare presenterar sina resultat vid seminarier på andra forskningsinstitutioner. Det kan också vara föredragningar på departement, myndigheter och intresseorganisationer, deltagande i publika debatter och utfrågningar etc. Under år 2021 var antalet presentationer lägre än under de två föregående åren, sannolikt till följd av coronapandemin. En stor majoritet av de presentationer som ägde rum skedde via Zoom eller Skype. Värt att notera är att, trots nedgången under 2021, så genomförde IFAU-forskare nästintill två presentationer i veckan, året runt.

3.4 Expertutlåtanden

Ett sätt på vilket regeringen drar nytta av den kunskap som finns vid IFAU är genom att anlita institutet som remissinstans. Av Tabell 24 framgår att *antalet remissvar*

³⁴ Antalet färdigställda avhandlingar ett givet år beror på flera faktorer som ligger utanför IFAU:s kontroll, exempelvis tillgången på doktorander vid universitet och hur denna tillgång matchar tillgången på lämpliga handledare vid IFAU.

³⁵ Notera att antalet gästforskare inte säger något om antalet externa forskare som exempelvis håller seminarier på IFAU. Vad antalet gästforskare visar är i stället antalet av dessa externa forskare som hade möjlighet att stanna flera dagar på institutet, vilket krävs för att personen i fråga ska räknas som gästforskare.

från IFAU uppgick till 29 under 2021, vilket var samma nivå som 2020, och 75 procent högre än 2019. Det finns anledning att påpeka att antalet remissvar i Tabell 24 avser remisser som har besvarats utförligt, inte antalet inkomna remissförfrågningar. Antalet (utförligt) besvarade remisser beror inte bara på storleken på inflödet utan också på om det rör sig om remisser där IFAU bedömer sig ha nödvändig expertis och ser en möjlighet att bidra med relevant kunskap.

Anställda vid IFAU deltar också i stor utsträckning som *sakkunniga i olika organ: referens- och styrgrupper, beredningar, styrelser, expertgrupper, utredningar, kommittéer* o dyl. Eftersom detta är tidskrävande aktiviteter, som dessutom har ökat i antal och omfattning över tiden, redovisas en enkel indikator på deras omfattning, nämligen antalet mötestillfällen. Av Tabell 24 framgår att detta antal var 126 under 2021, vilket var lägre än 2020 (156) men i paritet med 2019 (123).

Med hjälp av uppgiften om antalet mötestillfällen kan man göra en grov uppskattning av den faktiska tidsåtgången för denna ”sakkunnigverksamhet”: Utöver förberedelser tar själva mötet i normalfallet minst en halv dag, och inte sällan mer, i anspråk. Sammantaget gör detta att den faktiska tidsåtgången i genomsnitt kan antas motsvara en arbetsdag per mötestillfälle. För 2021 motsvarar tidsåtgången därmed 126 arbetsdagar. Eftersom en heltid motsvarar 260 arbetsdagar kommer den uppskattade tidsåtgången för IFAU:s representation 2021 i referens- och styrgrupper, beredningar, styrelser, expertgrupper, utredningar, kommittéer o dyl. att motsvara knappt 50 procent av en heltidstjänst.³⁶

3.5 Massmedia

Massmedia spelar stor roll för spridningen av IFAU:s forskningsresultat till en bredare allmänhet. Av Tabell 24 framgår att *antalet notiser i massmedia* – dagstidningar samt bloggar – ökade kraftigt mellan 2020 och 2021, från 630 till 1109, motsvarande mer än 75 procent. En förklaring till uppgången under 2021 är sannolikt den forskning avseende coronapandemin som publicerades under 2021.³⁷ Det är värt att notera att antalet noteringar i massmedia för 2021 motsvarar tre notiser per dag, året om.

3.6 Antal sidvisningar på IFAU:s hemsidor

Institutets hemsida är en viktig kanal för informations-spridning. Tyvärr är uppgifterna över *antalet sidvisningar på IFAU:s svenska respektive engelska hemsidor* underskattade för år 2021, på grund av en förändring i statistik-insamlingen hos IFAU:s leverantör av webbstatistik. Förändringen innebär att de besökare som kommer direkt till en av IFAU:s PDF-filer (tex Working papers eller Rapporter) via en sökning på internet, istället för att gå via hemsidan, saknas i statistiken för halva

³⁶ Motsvarande uppskattning kan göras med avseende på antal presentationer av IFAU-anställda vid konferenser, workshops och seminarier *i andras regi*. Enligt Tabell 24 är omfattningen av denna verksamhet, i antal tillfällen, 101. Med samma tidsåtgång per tillfälle som för deltagande i referens- och styrgrupper, kommittéer, råd, beredningar, styrelser, beslutande organ, expertgrupper och utredningar, innebär det en tidsåtgång motsvarande knappt 40 procent av en heltidstjänst.

³⁷ Denna förklaring har underbyggts av en analys av IFAU:s statistik över massmedianotiser.

2021. Tyvärr är det mycket svårt att bilda sig en uppfattning om hur stor den resulterande underskattningen av antalet sidvisningar är, vilket är orsaken till att uppgifterna om antalet sidvisningar för 2021 anges inom parentes i Tabell 24.

När det gäller den engelska hemsidan ska det också noteras att IFAU Working Paper även kan laddas ned från den svenska hemsidan. På den svenska hemsidan finns också, utöver Working Papers, engelska CV:n för samtliga forskare. Av dessa skäl finns det anledning att tro att antalet besök på den engelska hemsidan är en underskattning av antalet gånger som personer utomlands besöker IFAU:s hemsidor.

3.7 IFAU på sociala medier

IFAU finns representerat på Twitter och LinkedIn. Under år 2021 omnämndes IFAU i dessa sociala medier vid närmare 1 000 tillfällen fördelat på 905 på Twitter, 50 på Facebook samt 35 i bloggar. Jämfört med två föregående åren innebar det en liten ökning för Twitter och en minskning i antalet bloggar, medan antalet inlägg på Facebook hamnade emellan noteringarna för 2020 (40) och 2019 (64).

4 Kompetensförsörjning

För ett forskningsinstitut som IFAU är medarbetarnas kompetens och kvalifikationer avgörande för verksamhetens resultat. En god kompetensförsörjning är därför en central förutsättning för hög kvalitet i verksamheten.

Omfattningen på IFAU:s verksamhet har ökat kontinuerligt över tiden, både i termer av antalet arbetsuppgifter och med avseende på arbetsuppgifternas krav. Detta medför behov av såväl nyrekryteringar som kompetensutveckling. Nyrekryteringar har under de senaste åren framför allt motiverats av ett antal medarbetare har övergått till annan anställning – IFAU:s personal har en stark ställning på arbetsmarknaden och är eftertraktade bland andra arbetsgivare. Kompetensutveckling sker löpande, för alla anställda. För IFAU:s största personalkategori, forskare, kommer kompetensutvecklingen också successivt till uttryck i högre akademiska kvalifikationer.

Men kompetenstillgången påverkas också av i vilken utsträckning de anställda kan delta i arbetet. Detta beror i sin tur på sjukfrånvaron samt åtgärder för att minska och förebygga ohälsa. En mera utförlig diskussion om dessa aspekter finns i avsnitt 4.4–4.5.

4.1 Bemanning och kompetensfördelning

Tabell 25 visar att arbetsinsatsen vid IFAU uppgick till 37 årsarbetskrafter 2021, vilket var en liten minskning jämfört med 2019–2020. Att antalet årsarbetskrafter fluktuerar mellan åren beror i huvudsak på föräldraledigheter, tjänstledigheter och eventuella långtidssjukskrivningar, samt på skillnader i när under kalenderåret personalavgångar respektive nyanställningar äger rum. Variationerna tar ut varandra över tid och har i regel marginell påverkan på verksamhetens resultat. Liksom under 2020 var könsfördelningen jämn under 2021 – i princip 50–50 – och jämnare än under 2019. Könsaspekten beaktas givetvis vid nyrekryteringar men endast som en avgörande dimension vid jämförelse mellan i övrigt lika kvalificerade personer.

Tabell 25 Antal årsarbetskrafter, fördelade på kön

	2021	2020	2019
Antal årsarbetskrafter:			
Kvinnor	18	19	18
Män	19	20	22
Summa	37	39	40

Not 1: Antal årsarbetskrafter enligt denna tabell är något högre än det antal som Arbetsgivarverket (AGV) redovisar. Skälet är att här inkluderas forskarstipendiater. För att erhålla stipendierna måste stipendiaterna ta tjänstledigt från IFAU, vilket medför att de inte innefattas i AGV:s uppgifter. De aktuella forskarna verkar dock på institutet och bidrar till verksamheten på samma villkor som övriga forskare.

Utvecklingen av antalet årsarbetskrafter per kompetenskategori redovisas i Tabell 26. Under 2021 har arbetsinsatsen minskat med 2,2 årsarbetskrafter, en minskning som i allt väsentligt avser kategorin utredare (1,9) och, till en liten del, stödkompe-

tensen (0,3). Jämfört med 2019 har antalet årsarbetskrafter minskat med 3,3 och återigen förklaras minskningen av en nedgång i kategorin utredare.

Tabell 26 Fördelning av årsarbeten på kompetenskategori och kön

Kategori:	2021			2020			2019		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Ledning	1,2	1,8	3,0	1,4	1,5	2,9	0,8	2,1	2,9
Forskare	7,0	11,7	18,7	6,3	12,5	18,8	6,5	13,0	19,5
Utredare	5,7	3,6	9,3	6,3	4,9	11,2	6,7	5,9	12,6
Stödkompetens	4,4	1,3	5,7	4,5	1,5	6,0	4,0	1,0	5,0
Summa	18,3	18,4	36,7	18,5	20,4	38,9	18,0	22	40,0

Not 1: Antal årsarbetskrafter enligt denna tabell är något högre än det antal som Arbetsgivarverket (AGV) redovisar. Skälet är att här inkluderas forskarstipendiater. För att erhålla stipendierna måste stipendiaterna ta tjänstledigt från IFAU, vilket medför att de inte innefattas i AGV:s uppgifter. De aktuella forskarna verkar dock på institutet och bidrar till verksamheten på samma villkor som övriga forskare.

Not 2: Siffrorna för 2019 är korrigerade. I ÅR 2019 anges en felaktig fördelning mellan män i grupperna forskare 13,6 och utredare 5,3.

4.2 Personalens akademiska kvalifikationer

Eftersom IFAU:s kärnverksamhet är forskning finns det anledning att redovisa personalens akademiska meritering. Under år 2021 var det en kvinnlig doktorand som disputerade och blev doktor samt en manlig (deltidsanställd) docent som blev professor.

Tabell 27 visar att antalet årsarbetskrafter med doktorsexamen under 2021 var på samma nivå som 2020, men 0,7 årsarbetskrafter lägre än 2019. Antalet årsarbetskrafter med minst docentkompetens var 13,1 år 2021 och därmed något lägre än under de två föregående åren, då de uppgick till 14,1 (2020) respektive 13,7 (2019).

Vad gäller könsfördelning inom gruppen med minst docentkompetens kan man ur Tabell 27 utläsa att kvinnornas andel av årsarbetskrafterna var 39 procent år 2021, att jämföra med drygt 35 procent år 2020 och 32 procent år 2019. Mot bakgrund av den könsmässiga obalans som i allmänhet finns inom nationalekonomisk forskning måste det betraktas som en hög siffra att nästan 2/5 av den forskning som på IFAU bedrivs av minst docentkompetenta forskare utförs av kvinnor.

Tabell 27 Akademisk meritering, fördelad på årsarbeten och kön

Akademisk nivå	2021			2020			2019		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Doktorsexamen	4,1	4,2	8,3	3,6	3,7	7,3	2,9	5,6	8,5
Docentkompetens	3,9	3,4	7,3	3,8	4,6	8,4	2,7	4,8	7,5
Professorskompetens	1,2	4,7	5,9	1,2	4,5	5,7	1,7	4,5	6,2
Summa	9,2	12,3	21,5	8,6	12,8	21,4	7,3	14,9	22,2

Not 1: Att antalet årsarbetskrafter är större än antalet årsarbetskrafter forskare enligt Tabell 26 beror på att vissa av forskarna ingår i IFAU:s ledning samt att två av utredarna har doktorsexamen.

Not 2: I ÅR 2019 anges felaktigt 6,2 män med doktorsexamen. Siffrorna justeras därmed även för totala antalet män samt totala antalet årsarbeten i tabellen.

4.3 Kompetensförändringarnas ändamålsenlighet

Kompetensförändringar i IFAU:s personalstyrka är av tre slag: avgångar och nyrekryteringar, akademisk meritering samt fortbildning. Som nämnts i inledningen till detta kapitel är kompetensutveckling i form av fortbildning en löpande verksamhet. Den är också i stor utsträckning individanpassad – exempel för olika personalkategorier ges nedan. Först finns det dock anledning att kort diskutera rekryteringar och avgångar under de senaste två åren och hur dessa har påverkat IFAU:s möjligheter att fullgöra sina uppgifter.

Vad gäller kärnverksamheten rekryterades fyra forskare (motsvarande 3,25 årsarbetskrafter) under 2020. En av dessa är professorskompetent, en docent och motsvarande 1,25 årsarbetskrafter har (endast) doktorsexamen. Att rekrytera forskare är i dagsläget en mycket omfattande och tidsödande process. Marknaden är inte längre nationell utan internationell, vilket under 2020 föranledde IFAU att för första gången agera i internationella rekryteringsfora. Det var kostsamt i termer av både tid och pengar, men nödvändigt för att ge IFAU tillgång till de toppforskare som institutet behöver för att även framgent kunna producera utvärderingar av högsta kvalitet.

Mot bakgrund av den omfattande nyrekryteringen 2020 är det inte förvånande att rekryteringen av forskarpersonal under 2021 inskränkte sig till en tvåårig forskaranställning. Därutöver korttidsanställdes (6 mån) en person inom administrationen, dvs. stödkompetensen. Några personalavgångar ägde inte rum under 2021 (bortsett från den korttidsanställda personen i stödkompetensen). Sedan 2021 finansierar IFAU även en doktorand i nationalekonomi vid Uppsala universitet. Efter det inledande läsåret, som består av forskningsförberedande kurser, påbörjar doktoranden fr.o.m. år två sin forskning under handledning av en forskare vid IFAU.

Vad gäller kompetensförändringarna inom den befintliga personalen behöver det knappast sägas att den akademiska meriteringen bidrar positivt till IFAU:s möjligheter att fullgöra sina uppgifter. Att IFAU på detta sätt stärker sin ställning i forskarsamhället har både direkt och indirekt positiva effekter på institutets verksamhet. De direkta effekterna består i att institutets forskare kan genomföra (ännu)

mer kvalificerade analyser. De indirekta effekterna, som är väl så viktiga, består i att det för externa forskare blir (ännu) mer attraktivt att samarbeta med IFAU-forskare och att institutets möjligheter att attrahera extern finansiering i form av forskningsanslag och ersättning för uppdragsforskning blir (ännu) större. Att institutets forskarnätverk expanderar har en positiv inverkan på institutets forskning, i både kvalitativa och kvantitativa termer. De förbättrade möjligheterna till extern finansiering ökar också IFAU:s trovärdighet och oberoende.

Möjligheterna till kompetensutveckling är inte lika omfattande bland utredar- och stödpersonal. Detta är något vi arbetar med i syfte att finna lösningar. Vi arbetar även för att förbättra förutsättningarna för internt lärande med hjälp av mentorskap. Satsningen, som sjösattes hösten 2020 och även pågick under 2021 har innefattat såväl bilaterala mentor-adept relationer mellan juniora och seniora IFAU-anställda som mentorsgrupper där en handfull IFAU-anställda träffas regelbundet för att utbyta erfarenheter. Deltagandet är frivilligt och har som mest omfattat åtta mentor-adept-relationer och fyra mentorsgrupper. Under våren 2021 arrangerades också en seminarierie med föreläsningar och övningar syftande till att öka kunskapen om mentorskap.

4.4 Sjukfrånvaro

Tabell 28 visar att sjukfrånvaron ökade kraftigt under 2021, jämfört med de två föregående åren. Av tabellen framgår också att ökningen orsakades av långtidsfrånvaro, vilket inte förekom överhuvudtaget under 2020 och 2019. Det rör sig i huvudsak om ett enskilt, långvarigt, sjukdomsfall, vilket får ett stort genomslag i en så förhållandevis liten arbetsstyrka som IFAU:s. Samma enskilda fall ligger bakom den kraftiga uppgången i sjukfrånvaron bland män under 2021, jämfört med kvinnor, och bland anställda som är minst 50 år, jämfört med de som är 30–49 år.

Tabell 28 Sjukfrånvaro, totalt och för undergrupper

	2021	2020	2019
Total sjukfrånvaro, % av tillgänglig arbetstid	3,0	1,3	1,2
Andel långtidsfrånvaro (minst 60 dgr), i %	76,4	0,0	0,0
Kvinnors sjukfrånvaro, % av tillgänglig arbetstid	0,8	1,2	1,4
Mäns sjukfrånvaro, % av tillgänglig arbetstid	5,3	1,4	1,0
Sjukfrånvaro bland 30–49 år, % av tillgänglig arbetstid	1,7	1,5	1,4
Sjukfrånvaro bland 50 år eller äldre, % av tillgänglig arbetstid	7,2	0,9	0,6

Not: Sjukfrånvaron bland de som är 29 år eller yngre redovisas inte på grund av att de omfattar färre än tio personer.

4.5 Åtgärder för att minska och förebygga ohälsa

4.5.1 Reguljära åtgärder för att minska och förhindra ohälsa.

Ordinarie åtgärder för att minska och förhindra ohälsa innefattar utredande, förebyggande och aktiva åtgärder. Bland utredande åtgärder kan nämnas att en hälsoundersökning genomförs vartannat år. Genom utbildningar i HLR (Hjärt- och lungräddning) som också genomförs vartannat år sörjer IFAU även för god beredskap bland personalen vid akuta situationer som kan uppstå på arbetsplatsen.

När det gäller förebyggande åtgärder är en viktig del att personal- och verksamhetsansvariga kontinuerligt är uppmärksamma på signaler om olika former av olägenheter i arbetet samt på upprepad korttidsfrånvaro. Vid behov tas också kontakt med företagshälsovården för konsultation och stödåtgärder även när ingen sjukskrivning föreligger. Därutöver genomförs medarbetarsamtal årligen och personaldagar vartannat år. Vidare erbjuder IFAU ett årligt bidrag till exempelvis gymkort på 2 500 kr per anställd liksom möjlighet till en timmes friskvård per vecka på arbetstid. Dessutom har personalen tillgång till subventionerad massage under arbetstid.

När det gäller den fysiska arbetsmiljön kan nämnas att ergonomigenomgångar sker årligen, eller på förekommen anledning, för att fastställa behov av särskild arbetsutrustning som höj- och sänkbara skrivbord, terminalglasögon, speciella tangentbord för dem som riskerar att drabbas av musarm osv. Även skyddsronnd utförs årligen.

Den psykosociala arbetsmiljön analyseras med hjälp av en personalenkät, som även innefattar fysiska aspekter på IFAU som arbetsplats. På grund av pandemin genomfördes inte någon personalenkät under år 2021. Enkäten, som istället genomförs i februari 2022, administreras av en extern aktör, Quicksearch, vilket ger goda möjligheter till direkta jämförelser med likartade arbetsplatser såsom exempelvis Uppsala universitet. I samråd med myndighetens arbetsmiljögrupp bedrivs ett systematiskt arbete för att fortsätta att utveckla arbetsmiljön i positiv riktning. Som ett led i detta har arbetsmiljögruppen tillsammans med generaldirektör och administrativ chef under våren 2021 haft två workshops på temat Organisatorisk och social arbetsmiljö, OSA. Dessa workshops har genomförts under ledning av en arbetsmiljöspecialist från Uppsala universitetets HR-avdelning.

Under 2021 har arbetsmiljöarbetet på grund av pandemin framför allt inriktats på att underlätta hemarbete, se nästföljande avsnitt.

4.6 Åtgärder med anledning av coronapandemin

Sedan mars 2020 genomför generaldirektören och myndighetens arbetsmiljögrupp veckovisa riskbedömningar och uppdaterar handlingsplaner baserat på rådande rekommendationer från Regeringen och Folkhälsomyndighetens (FHM). Pandemin har gett upphov till många förändringar, dels i form av användandet av digitala plattformar där myndigheten övergått till att ha möten och seminarier digitalt, dels i utmaningen att hantera övergången till hemarbete.

För att underlätta distansarbete har IFAU erbjudit hemtransport av kontors- och IT-utrustning. I syfte att förebygga fysisk ohälsa till följd av sämre ergonomiska förutsättningar vid hemmakontor har friskvårdstimmen tillfälligt utökats till en timme per dag. Vidare har flertalet sociala aktiviteter initierats i såväl digitala format som gemensamma utomhusaktiviteter. Andra åtgärder har varit genomförandet av månadsvisa PULS-mätningar för att följa medarbetarnas arbetsituation och mående. I samband med den årliga skyddsronen under hösten erbjöds en digital skyddsrund kompletterat med en enkät om medarbetarnas hemarbetsmiljö. Därutöver har extra medarbetarsamtal med fokus på medarbetarnas arbetsituation erbjudits.

5 Finansiell redovisning

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
Årsredovisning 2021-12-31

RESULTATRÄKNING

(tkr)	Not	2021	2020
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	36 857	36 722
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	314	1 824
Intäkter av bidrag	3	10 021	10 239
Finansiella intäkter		0	0
Summa		47 192	48 785
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-39 949	-39 748
Kostnader för lokaler		-2 114	-1 999
Övriga driftkostnader	5	-4 998	-6 888
Finansiella kostnader	6	0	-2
Avskrivningar och nedskrivningar		-130	-149
Summa		-47 192	-48 785
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		5 847	5 517
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		1 472	7 516
Lämnade bidrag	7	-7 319	-13 033
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	8	0	0

BALANSRÄKNING

(tkr)	Not	2021-12-31	2020-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	9	136	183
Summa		136	183
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	10	0	0
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	11	264	239
Summa		264	239
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos andra myndigheter	12	76	141
Övriga kortfristiga fordringar	13	0	2
Summa		76	143
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	14	593	523
Upplupna bidragsintäkter	15	112	0
Övriga upplupna intäkter	16	314	0
Summa		1 019	523
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	17	-724	-700
Summa		-724	-700
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	18	21 655	24 168
Summa		21 655	24 168
SUMMA TILLGÅNGAR		22 427	24 556
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	19	0	0
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	8	0	0
Summa		0	0
Avsättningar			
Övriga avsättningar	20	602	530
Summa		602	530
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	21	401	422
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	22	1 639	805
Leverantörsskulder		232	135
Övriga kortfristiga skulder	23	699	714
Summa		2 971	2 077
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	24	3 982	2 701
Oförbrukade bidrag	25	14 872	19 248
Summa		18 854	21 949
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		22 427	24 556

Anslagsredovisning

ANSLAGSREDOVISNING

Redovisning mot anslag

Anslag (tkr)		Ing. över- förings- belopp	Årets till- delning enl. regl. brev	Indrag- ning	Totalt disponi- belt belopp	Utgifter	Utgående över- förings- belopp
	Not						
Uo 14 1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (Ramanslag)*							
ap. 1 IFAU förvaltningskostnader (ram)	26	1 006	36 727	0	37 733	-36 649	1 084
ap. 2 Finansieringsbidrag (ram)	27	90	3 000	0	3 090	-3 071	19
ap. 3 Finansieringsbidrag, effekter av utbildning (ram)	28	0	3 000	0	3 000	-2 984	17
Summa		1 096	42 727	0	43 823	-42 704	1 120

*Anslagets nomenklatur var Uo 14 1:7 fram till och med år 2020

Redovisning av beställningsbemyndigande i årsredovisningen

Redovisning av beställningsbemyndigande i årsredovisningen

Anslag/ Anslagsbenämning (tkr)	Not	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år	
					2022	2023
Uo 14 1:8 Institutet för arbetsmarknad s- och utbildningspoli tisk utvärdering (Ramanslag)*						
ap.2 Finansieringsbi drag (ram)	29	4 500	3 951	3 101	2 817	285
ap.3 Finansieringsbi drag, effekter av utbildning (ram)	30	4 500	4 036	3 429	2 803	626
Summa		9 000	7 987	6 530	5 620	910

*Anslagets nomenklatur var Uo 14
1:7 fram till och med år 2020

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Myndighetens bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV):s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar myndigheten brytdagen den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande ett halvt prisbasbelopp bokförts som periodavgränsningsposter. Prisbasbeloppet uppgår till 47,6 tkr för år 2021.

Kostnadsräddning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas fr. o. m. år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2020, 396 tkr, är oförändrad vid utgången av år 2021.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst ett halvt prisbasbelopp och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet och för egenutvecklade immateriella anläggningstillgångar är 100 tkr. Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till högst den återstående giltighetstiden på hyreskontraktet, dock lägst tre år. Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod. Avskrivning under anskaffningsåret sker från den månad tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

5 år Egenutvecklade dataprogram, licenser, rättigheter

3 år Datorer och kringutrustning

5 år Maskiner och andra tekniska anläggningar
Övriga kontorsmaskiner

10 år Inredningsinventarier

Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till beräknad nyttjandeperiod. Nuvarande hyreskontrakt löper till och med 2023-06-30.

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp.

Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare

Maria Hemström Hemmingsson, generaldirektör

Ersättning i tkr
1 266 tkr

Inga förmåner har utgått till generaldirektören under året.

Vetenskapligt råd

Rådet arbetar framförallt med beviljandet av forskningsbidrag.

Arvode ledamöter i Vetenskapliga rådet

Namn	Ersättning (tkr) IFAU	Andra råds- och styrelseuppdrag
Maria Stanfors	22	Rådet för Infrastruktur RFI Vetenskapsrådet Insamlingsstiftelsen för ekonomisk forskning Stiftelsen för främjande av ekonomisk forskning Lunds universitet ARC Aging research center vid KI Jämställmyndighetens vetenskapliga råd
Catharina Calleman	1,5	Inga andra uppdrag
Christofer Edling	3	Riksbankens jubileumsfond, styrelseledamot WASP-HS, styrelseledamot Institutet för analytisk sociologi, Linköpings universitet, styrelseordförande LU-holding, styrelseledamot Kumpel AB, styrelseledamot
Tomas Korpi	3	Medlem i Riksrevisionens vetenskapliga råd
Mikael Lindahl	3	Samuelsson Investment AB, styrelseledamot
Monika Rosén	3	The Technical Advisory Group IEA Utbildningsvetenskapliga kommittén Vetenskapsrådet (2022)
Annika Sundén	3	Ledamot Delegationen för migrationsstudier Vice ordförande Statens tjänstepensionsverks styrelse
Torsten Svensson	1,5	Professorskollegiet vid statsvetenskapliga institutionen, Uppsala universitet
Ninni Wahlström	3	Ledamot i Skolforskningsinstitutets vetenskapliga råd

Ersättningen för ordförande är 22 tkr per år, övriga ledamöter får arvode (1,5 tkr per möte) samt reseersättning. Ingen av vetenskapliga rådets medlemmar har avtalade framtida åtaganden eller andra förmåner.

Anställdas sjukfrånvaro

Uppgifter om sjukfrånvaro, se avsnitt 4.4 resultatredovisningen.

I tabellen redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Sjukfrånvaro	2021	2020
Totalt	2,99	1,29
Andel 60 dagar eller mer	76,38	0
Kvinnor	0,77	1,21
Män	5,29	1,35
Anställda - 29 år	-	-
Anställda 30 år - 49 år	1,74	1,48
Anställda 50 år -	7,15	0,91

Sjukfrånvaro för gruppen -29 år lämnas inte eftersom antalet anställda i gruppen är under tio personer.

Noter

(tkr)

Resultaträkning

Not	1	Intäkter av anslag	2021	2020
		Intäkter av anslag	36 857	36 722
		<i>Varav anslag Uo 14 1:8 ap.1</i>	36 857	36 722
		Summa	36 857	36 722
		Utgifter i anslagsredovisningen	-42 704	-42 266
		Saldo	-5 847	-5 544

Saldot 2020 består av minskning av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009. Denna post har belastat anslaget men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.

0

27

Anslag Uo 14 1:8 ap.1 IFAU Förvaltningskostnader (ram). Redovisning i transfereringsavsnittet som medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag.

192

0

Anslag Uo 14 1:8 ap.2 Finansieringsbidrag (ram). Redovisning i transfereringsavsnittet som medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag.

2 871

2 716

Anslag Uo 14 1:8 ap.3 Finansieringsbidrag, effekter av utbildning (ram). Redovisning i transfereringsavsnittet som medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag.

2 784

2 801

Summa

5 847

5 544

Not	2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2021	2020
		Intäkter av uppdragsverksamhet	314	1 824
		Summa	314	1 824

Minskningen beror på att regeringsuppdraget "Analys av det samlade socialförsäkringssystemet" slutredovisades 2020.

Not	3	Intäkter av bidrag	2021	2020
		Bidrag från statliga myndigheter	9 186	9 603
		Bidrag från övriga	835	636
		Summa	10 021	10 239

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
 Årsredovisning 2021-12-31

Not	4 Kostnader för personal	2021	2020
	Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	24 299	24 585
	<i>Varav lönekostnader ej anställd personal</i>	172	133
	Sociala avgifter	15 267	14 785
	Övriga kostnader för personal	383	378
	Summa	39 949	39 748

Not	5 Övriga driftkostnader	2021	2020
	Reparationer och underhåll	7	0
	Offentligrättsliga avgifter, skatter, kundförluster	32	0
	Resor, representation, information	65	92
	Köp av varor*	723	1 399
	Köp av tjänster*	4 170	5 367
	Övrigt	0	29
	Summa	4 998	6 888

*Minskningen beror bl.a på lägre kostnader för IT-tjänster och programvara.

Not	6 Finansiella kostnader	2021	2020
	Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	0	2
	Summa	0	2

Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2020-01-08 varit noll.

Not	7 Lämnade bidrag	2021	2020
	Lämnade bidrag till den offentliga sektorn*	6 878	11 510
	Lämnade bidrag till internationella organisationer	0	464
	Lämnade bidrag till övriga, m.m.	441	1 059
	Summa	7 319	13 033

*Minskningen är hänförlig till färre lämnade bidrag inom den externfinansierade bidragsverksamheten.

Not	8 Årets kapitalförändring	2021	2020
	Myndigheten har inte haft någon verksamhet under 2021 som genererat kapitalförändring.	0	0

Balansräkning

Not		2021-12-31	2020-12-31
9	Balanserade utgifter för utveckling		
	Ingående anskaffningsvärde	1 233	1 258
	Årets anskaffningar	0	112
	Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-385	-138
	Summa anskaffningsvärde	848	1 233
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 050	-1 020
	Årets avskrivningar	-47	-30
	Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	385	0
	Summa ackumulerade avskrivningar	-711	-1 050
	Utgående bokfört värde	136	183
10	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	1 700	1 700
	Summa anskaffningsvärde	1 700	1 700
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 700	-1 700
	Summa ackumulerade avskrivningar	-1 700	-1 700
	Utgående bokfört värde	0	0
11	Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
	Ingående anskaffningsvärde	1 771	1 744
	Årets anskaffningar	109	27
	Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-295	0
	Summa anskaffningsvärde	1 585	1 771
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 532	-1 413
	Årets avskrivningar	-84	-119
	Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	295	0
	Summa ackumulerade avskrivningar	-1 321	-1 532
	Utgående bokfört värde	264	239
12	Fordringar hos andra myndigheter		
	Fordran ingående mervärdesskatt	76	141
	Summa	76	141
13	Övriga kortfristiga fordringar		
	Övrigt	0	2
	Summa	0	2

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
 Årsredovisning 2021-12-31

Not	14	Förutbetalda kostnader	2021-12-31	2020-12-31
		Förutbetalda hyreskostnader	469	494
		Övriga förutbetalda kostnader	124	29
		Summa	593	523

Not	15	Upplupna bidragsintäkter	2021-12-31	2020-12-31
		Utomstatliga	112	0
		Summa	112	0

Avser upplupen bidragsintäkt från forskningsfinansiär i Norge.

Not	16	Övriga upplupna intäkter	2021-12-31	2020-12-31
		Upplupna avgiftsintäkter inomstatliga	314	0
		Summa	314	0

Avser upplupna intäkter för ett forskningsuppdrag för Vetenskapsrådet.

Not	17	Avräkning med statsverket	2021-12-31	2020-12-31
		Anslag i räntebärande flöde		
		Ingående balans	-1 096	-1 241
		Redovisat mot anslag	42 704	42 266
		Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-42 727	-42 292
		Återbetalning av anslagsmedel	0	171
		Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-1 120	-1 096
		Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
		Ingående balans	396	423
		Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	0	-27
		Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	396	396
		Summa Avräkning med statsverket	-724	-700

Not	18	Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
		Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	21 655	24 168
		Summa	21 655	24 168
		Beviljad kredit enligt regleringsbrev	2 000	2 000
		Maximalt utnyttjad kredit	0	0

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
Årsredovisning 2021-12-31

Not	19	Myndighetskapital	2021-12-31	2020-12-31
------------	-----------	--------------------------	-------------------	-------------------

Myndighetskapital saknas och därför redovisas inte någon specifikationstabell.

Not	20	Övriga avsättningar	2021-12-31	2020-12-31
------------	-----------	----------------------------	-------------------	-------------------

Avsättning för lokalt omställningsarbete

Ingående balans		530	457
Årets förändring		72	74
Utgående balans		602	530

Inga omställningsmedel planeras att användas under år 2022.

Not	21	Lån i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
------------	-----------	--------------------------------	-------------------	-------------------

Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.

Ingående balans		422	431
Under året nyupptagna lån		109	606
Årets amorteringar		-130	-615
Utgående balans		401	422

Beviljad låneram enligt regleringsbrev		3 000	3 000
Utnyttjad låneram inklusive finansiell leasing		401	422

Not	22	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2021-12-31	2020-12-31
------------	-----------	--	-------------------	-------------------

Arbetsgivaravgifter		659	666
Leverantörsskulder andra myndigheter*		980	139
Summa		1 639	805

*Ökningen beror på fakturor från SPV och Uppsala universitet.

Not	23	Övriga kortfristiga skulder	2021-12-31	2020-12-31
------------	-----------	------------------------------------	-------------------	-------------------

Personalens källskatt		696	714
Övrigt		3	0
Summa		699	714

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
Årsredovisning 2021-12-31

Not	24	Upplupna kostnader	2021-12-31	2020-12-31
		Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	2 771	2 128
		Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter*	69	356
		Övriga upplupna kostnader**	1 142	217
		Summa	3 982	2 701

*Minskningen beror på att retroaktiva löneökningar bokfördes i december.

**Ökningen beror på upplupna kostnader lämnade bidrag

Not	25	Oförbrukade bidrag	2021-12-31	2020-12-31
		Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet*	14 872	18 819
		Bidrag som erhållits från icke-statliga organisationer eller privatpersoner	0	429
		Summa	14 872	19 248

varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk:

inom tre månader	2 940	2 047
mer än tre månader till ett år	8 554	6 142
mer än ett år till tre år	3 378	8 910
mer än tre år	0	1 720
Summa	14 872	18 819

*Minskningen beror dels på en återbetalning av forskningsmedel till Forte på 2 104 tkr, dels på att vissa projekt slutredovisats under 2021, samt att inga större forskningsprojekt tillkommit under året.

Anslagsredovisning

Not	26	Uo 14 Arbetsmarknad och arbetsliv
		1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (Ramanslag)
		ap.1 IFAU förvaltningskostnader

Enligt regleringsbrevet disponerar IFAU en anslagskredit på 1 281 tkr. Under 2021 har anslagskrediten inte nyttjats.

IFAU får disponera hela det ingående överföringsbeloppet om 1 006 tkr då detta understiger 3% av föregående års tilldelning 36 292 tkr enligt regleringsbrevet.

Anslaget är räntebärande.

Not 27 Uo 14 Arbetsmarknad och arbetsliv
1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (Ramanslag)
ap.2 Finansieringsbidrag

Anslagsbeloppet får användas för att stödja externa studier av arbetsmarknadseffekter av åtgärder inom arbetsmarknadspolitiken samt studier av arbetsmarknadens funktionssätt. Högst 200 tkr får användas för administrativa kostnader som är förknippade med fördelningen av bidraget. Under räkenskapsåret har 200 tkr använts för administrativa kostnader
IFAU får disponera 90 tkr av det ingående överföringsbeloppet, d.v.s. 3% av föregående års tilldelning 3 000 tkr enligt regleringsbrevet.
IFAU disponerar ingen anslagskredit på anslagspost 2.
Anslaget är räntebärande.

Not 28 Uo 14 Arbetsmarknad och arbetsliv
1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (Ramanslag)
ap.3 Finansieringsbidrag, effekter av utbildning

Anslagsbeloppet får användas för att stödja externa studier av arbetsmarknadseffekter av åtgärder inom utbildningsväsendet. Högst 200 tkr får användas för administrativa kostnader som är förknippade med fördelningen av bidraget. Under räkenskapsåret har 200 tkr använts för administrativa kostnader.
IFAU disponerar ingen anslagskredit på anslagspost 3.
Anslaget är räntebärande.

Bemyndiganden

Not 29 Uo 14 1:8 Ramanslag
ap.2 Finansieringsbidrag

Beställningsbemyndigandet får användas för att stödja externa studier av arbetsmarknadseffekter av åtgärder inom arbetsmarknadspolitiken samt studier av arbetsmarknadens funktionssätt.
Myndigheten har tilldelats ett beställningsbemyndigande uppgående till 4 500 tkr. Utestående åtagande uppgår till 3 101 tkr, vilket motsvarar 69 % av bemyndiganderamen.
Utestående åtagande är lägre än föregående år. Det beror på sammansättningen av föregående års samt innevarande års ansökningar, dels i antalet beviljade projekt, beloppsstorlek per projekt och när under projektperioden, 1-2 år, medlen ska användas.

Not 30 Uo 14 1:8 Ramanslag
ap.3 Finansieringsbidrag, effekter av utbildning

Beställningsbemyndigandet får användas för att stödja externa studier av arbetsmarknadseffekter av åtgärder inom utbildningsväsendet.
Myndigheten har tilldelats ett beställningsbemyndigande uppgående till 4 500 tkr. Utestående åtagande uppgår till 3 429 tkr, vilket motsvarar 76 % av bemyndiganderamen.
Utestående åtagande är lägre än de två senaste åren. Det beror på sammansättningen av föregående års samt innevarande års ansökningar, dels i antalet beviljade projekt, beloppsstorlek per projekt och när under projektperioden, 1-2 år, medlen ska användas.

SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER

	2021	2020	2019	2018	2017
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	3 000	3 000	2 000	2 000	2 000
Utnyttjad	401	422	431	527	582
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	2 000	2 000	3 000	2 000	2 000
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	0	0	1	3	2
Räntekostnader	0	2	77	156	151
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	314	1 824	1 081	799	1 536
Anslagskredit*					
Beviljad, Uo 14 1:8 ap.1**	1 281	1 088	1 063	1 100	1 036
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Beviljad, Uo 14 1:8 ap.2-ap.3**	0	180	180	134	180
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande	1 120	1 096	1 241	1 021	934
Bemyndiganden					
Tilldelade	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
Summa gjorda åtaganden	6 530	7 987	6 530	6 095	7 649
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	37	39	40	40	37
Medelantalet anställda (st)	47	50	50	49	47
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 272	1 247	1 128	1 104	1 112
Kapitalförändring					
Årets	0	0	0	0	0
Balanserad	0	0	0	0	-23

*Fram till och med år 2020 redovisades beviljad anslagskredit som ett totalbelopp för samtliga anslagsposter.

**Anslagets nomenklatur var Uo 14 1:7 fram till och med år 2020.

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Årsredovisning 2021-12-31

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Ort och datum

Uppsala 2022-02-22

Maria Hemström Hemmingsson

Generaldirektör